ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(11907) | 1969 оной январиин 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй делегаци Чехословакида айлшалһаар

ПРАГА. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай уряалаар Чехословакида ошоод байһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев түрүүтэй КПСС-эй делегаци Чехословакиин Социалис Республикын ажабайдалтай танилсалгаяа декабриин 31-дэ, январиин 1-дэ үргэлжэлүүлөө. КПЧ-гэй партиина хүдэлмэрилэгшэдтэй делегациин гэшүүд уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Кладно шадарай Лидице тосхондо, фашис алалга хюдалгада дайрагдагшадта зорюулан эндэ бодхоогдоһон музей-памятнигта делегаци январиин 1-дэ хүрөө.

Лидице тосхондо алуулагшад һэримжэтэй байхыень арадуудые уряална. Манай социалис оронуудай хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ гэшэ үнгэрһэн дайнай гашуудалта ябадалые дабтуулхагүй, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал хэндэшье эбдүүлхэгүй эшэ үндэһэн болоно үгэнэ гэһэн үгэнүүдые делегаци музейн дурасхаалай дэбтэртэ бэшэһэн байна.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДҮРБЭДЭХИ ЖЭЛ

19 он—Шэнэ жэл, түүхэтэ табан жэлэй дүрбэдэхинь манайда айлзээд, хойморто лаб дабшалжа һуушаба. Удаан дабшалжа һууханьтэй, һууха забдашьегүй хэбэртэй. Хэгдэхэ юумэн, бүтээгдэхэ хэрэг шиидхэгдэхэ зорилгонууд тон олон, тон ехэ байна. Коммунизм амжалтатайгаар зорижо ябаһан Совет орон доторнай жэлһээ жэл үрдынхиһаа улам бүри ехэ, сэдьхэл зүрхэ баясуулма һайн һайхан бүтээгдэнэ ха юм. Совет хүнүүд нёдондонойхиһоо мүнөө жэлэй жэлэйхиһээ ерэхэ жэлдэ бүри һайнаар хүдэлхэ, улам ехэ амжалтануудые туйлаха, Эхэ ороноо, Коммунис партияа баясуулха нигин зорилготой, уг заншалтай ха юм.

...етскэ Союзайнгаа олон түмэн бүхы ажалшадтай хамта манайшье ...ын ажалшад нёдондо жэлдэ бага бэшэ амжалтануудые туйлаа, ...аа ажахын али бүхы һалбаринуудые хүгжөөгөө, промышлен...он хүдөө ажахыгаа урагшань нилээд дабшуулаа, соёл культу...жээгээ, хүн зонойнгоо ажабайдал һайжаруулаа. Республикымнай ...нность 1968 онойнгоо жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, ...болон заводууд, уурхайнууд, комбинадууд болон леспромхозууд ...хэ продукци түсэбһөө үлүүлэн бүтээжэ, Эхэ орондоо бэлэглээ. ...бүтээсэ дээшэлүүлхээр хараалагдаһан түсэб үлүүлэн дүүргэгдэн...эдбэриингөө түсэб али бүхы талаһаань амжалтатайгаар бэелүүл...орондоо эрхим дээдэ бэлэг бариһан коллективүүдые тоолохо болоо ...гдашагүй олон гэхээр. Тиихэдэ ажалай баатарнууд, коммунис ...абшагайшуул хаа хаанагүй хэды олон гээшэб!

...публикымнай хүдөө ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ илангаяа түргэ...жэжэ байна. Ороохо тарянай, үбһэ ногооной, овощ, хартаабхын ...эшэлнэ. Адууһа малай тоо толгойнь олошорно, ашаг шэмэнь ехэ ...энэ талаар 1968 оншье ажалшадта баяр баясхалан асараа. Ороо...й элбэгээр ургуулжа, гүрэндөө ехээр худалдаһанай түлөө респуб... РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын ...угта хүртэһэн байна. Тэрэшэлэн колхоз, совхозууднай нёдондо ...түсэбһөө үлүүлэн 600 тонно мяха, 15350 тонно һү, 240 тон..., 4 миллион үндэгэ гүрэндөө худалдаа.

...нэ болохолоороо, республикымнай хүдөө ажахынхид табан жэ...гурбадахи жэлэйнь түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа ...энэй урда тээхэнэ мэдээсэбэ.

...сахан жэлэй турша соо ямар ехэ барилгануудай бодоһон тухай, ...юдуудай, хүдөө нютагуудай түхэл шарайн эрид түргэн хубилжа тухай, үргэн дэлгэр Эхэ оронойимнай нютаг бүхэндэ гайхамшагта ...эгүүдэй бүтээгдэжэ байһан тухай эндэ дэлгэрэнгыгээр хэлэһэнэй...у. Жэл бүхэн совет хүнүүдтэ зол жаргал, баяр баясхалан асарна, ...ймнай энхэ тэниглэн байдал улам бүри һайжарна.

...имэл хадань совет хүнүүд улам бүри урагшаа тэгүүлнэ, социалис ...гөө экономикые саашадань бэхижүүлхые эрмэлзэнэ, үүсхэл орол...аргана. Табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэшье хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ ...хэгдэхэнь, шэнэ шэнэ амжалтануудай туйлагдахань лабтай.

...гээр 1969 ондо республикымнай арадай ажахын урда ехэ зорилго...бигданхай. Промышленна продукциин хэмжээн 7,5 процент, хү...ахын бүхы продукциин хэмжээн 9,6 процент ехэ болохоор хараа... Энэ хадаа бага бэшэ зорилго. Энээниие нэрэтэй түрэтэйгөөр бэе...н тулада промышленна предприяти бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэн...ай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ, ажалай журам һайжаруулха шуха...ыень хэлэхэдэ, энэ талаар дутуу дунданууд бии. Зарим ажахы...ажалай бүтээсэ хангалтагүй, ажалай журам һула байһаар. Ехэ ...ломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Ажалдаа хойрогоор хандаха, ...о гаргаха, ажалай журам бүдүүлигээр хазагайруулха ушарнуудые ...болюулха, хүн бүхэнэй үдэр бүриингөө нормо дүүргэхыень али ...туйлаха тушаа тодорхой хэмжээн абтанагүй. Хаа хаанагүй оло...ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, түрүүшүүлые али...аарнь урмашуулха гээшэ тон ехэ удха шанартай.

...ухалын шухала барилганууд гэхэдэ: Галуута-Нуурай ГРЭС, ме...нструкциин завод, гэрнүүдые баридаг комбинадай хоёрдохи ээл...ь барилга, Үдэ мүрэн дээгүүр шэнэ хүүргэ, түмэр замые электри... электрын утаһа олохон нютагуудаар таталга гэхэ мэтын барил...бүтээгдэжэ эхилхэ байна. Гадна олохон нютагуудта байрын гэр...ургуулинууд, больницанууд, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ба...ар түсэблэгдэнхэй. Барилгашад мэргэжэлээ улам нарижуулха, саг ...соонь, эрхим һайн шанартайгаар барилгануудые бүтээдэг болохо ...той.

...үнөө ехэ хүйтэрөөд байна. Тиигэбэшье һаань, адуу малаа гарза...гүй, тобир тарган ондо оруулха, үбэлэйшье сагта һү ехээр һааха ...хүдөө ажахынхидай урда табигдана. Мал ажалаймнай гол һалба...гшо хонин ажал эрид түргэн хүгжөөхэ, хонидой тоо толгой олошо..., ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь республикымнай колхоз, ...удта парти болон правительствын зүгһөө ехэ туһаламжын үзүү...нинь элитэ. Хонин ажал хүгжөөлгэдэ ойрын жэлнүүдтэ манайда ...э хубилалта болохо зэргэтэй. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэ энэ хэрэгтэ ...ргэ дүүргэхэ болоно. Хонин һүрэгөө тарганаар ондо оруулха, эхэ ...үриһөө хурьга абажа, нэгэшье толгой ухуулэнгүй, түлнүүдээ ...нь ехэ болгохо шухала.

1968 ондо ороохо тарянай, үбһэ ногооной ургаса баян байжа, ажа...эн тэжээлээр элбэг гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэһээ али бүхы мал ...р, тарганаар үбэлжүүлэгдэхэ ушартай. Иимэ арга боломжо колхоз, ... бүхэндэ бии. Малай үбэлжэлгэ хадаа тон ехэ харюусалгатай хэрэг ... Адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулхаһаа гадна, хонин бүри...урьга, үнеэн бүхэнһөө—тугал, гүүн бүриһөө—унага абаха гэжэ ...л тон зүбөөр табигдана.

...рэшэлэн ерэхэ намар баян ургаса ургуулжа абахын тула бэлэдхэ...дэлмэри мүнөөнһөө хэгдэхэ болоно. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ...ануудые бэелүүлхэ, поли дээрэ саһа тогтоохо, тошон халяаха, ...суглуулха, машина техникээ заһабарилха, үрэһэ хүрэнгөө бэлдэхэ ...хүдэлмэринүүд олон ха юм.

...сөөн үгөөр тобшолон хэлэхэдэ, хэхэ юумэн олон, шиидхэхэ зорилго... ехэ байна.

... И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэйнь алдарта ойе нэрэтэй түрэтэй...гтахын түлөө социалис мүрысөөн республика соомнай ургэнөөр ...эхэй. Энэ мүрысөөнэй туг доро табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэнь ...мнай ажахын али бүхы һалбаринуудта шэнэ шэнэ амжалтануудай ...дахань дамжаггүй.

...АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА АРТИСТЫН ...ҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЫЕ НҮХЭД Э. Н. ПАНОВ, С. Ф. ПУТРЕНКО ГЭГШЭДТЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

...Совет искусствые хүгжөөлсэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь, ...мар бэрхээр наадаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй габьяата ...стын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

...Панов Эрнест Николаевичта—Забайкалиин сэрэгэй округой ...р ба дуунай ансамблиин артист.

...Путренко Сергей Фомичта—Забайкалиин сэрэгэй округой ха... ба дуунай ансамблиин артист.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

...лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...969 оной январиин 3.

100 Алдарта ойн хүндэлэлдэ

Хори гаран жэл соо барилгада хүдэлһэн Кара Ахадов нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй. Буряадай барилгын управлениин 2-дохи СМУ-гай коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн барилгашадай бригадые тэрэ хүтэлбэрилнэ. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ ажалай вахтада эдэнэр жагсажа, эршэ зоригтойгоор ажаллана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭБДИ

Отара дээрэмнай мүнөө 587 эхэ хонин тоологдоно. Эдэмнай үүлтэртэ хонид юм. Нёдондо колхоз доторнай шэлэгдэмэл үүлтэртэ хонидой отара үгы байһан. Энэ отара һая эмхидхэгдээ. Иимэ отара бии болгохын тула бидэ хэдэн һүрэгүүдһээ эгээ һайн хонидыень шэлэжэ абаһан байнабди.

Намтай хамта хонишоноор Улзытэ Гуржапов Дарису Раднаева хоёр хүдэлдэг. Нёдондо бидэ 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга түлжүүлһэн байнабди. Мүнөө жэл бидэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхээр шиидээбди. Энэ уялгаяа заатагүй дүүргэхэбди.

Хонинднай февраль һарын эхеэр түрэжэ захалха. Бидэ мүнөө түл абалгадаа бэлдэжэ байнхайбди.

Һаяшаг би хонишодой һургуулида һураад ерээб. Иимэ һургуули манай ажалда ехэ туһатай байна. Юуб гэхэдэ, хонишод һуража байхадаа дүй дүршэлөө халан абалсажа, эрдэмэй ёһоор хони үсхэбэрилхэ аргатай танилсана.

Р. ГАРМАЕВ,
Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

ШИИДЭЭД БАЙНАБ

Би һаалишанаар хүдэлһөөр үннинэйб. Үнгэрһэн жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һүн һаагдаһан байна. Даажа абаһан 16 үнеэнэймни түд бүриһөөнь дунда зэргээр 2800 литр һүн һаагдаа. Энэмни урзанданайхиһаа 500 литрээр ехэ болоно.

Хайшан гээд иимэ амжалта туйлаабиб? Колхознай зунай, үбэлэй үедэ ехэ һү һааха мүрысөө үүсхэһэн байна. Бидэ, һаалишад хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула хаба шадалаараа оролдожо ажаллаабди. Энээнэй ашаар ажахымнай гүрэндэ һү худалдаха, һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргөө.

Мүнөө колхознай үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1250 килограмм һү һааха гэһэн үүсхэл гарганхай. Энэ уялгаяа бидэ амжалтатай дүүргэхэбди.

Би үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һаахаар шиидээб. Энэ жэлдэ ехэ һүнэй түлөө онсо оролдохоб. Һаамхай үнеэн бүридэ 3000 килограмм болохо юм. Энэ уялгаяа дүүргэжэл һалахаб.

Б. НАЙДАНОВА,
Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

ХУРЬГАД МААРАЛДАХА ОЙРТОО

Манай Ород нютагай бэрхэ хонишон В. П. Прохоров 600 толгой түрэхэ хонидые харууһална. Дүй дүршэлөөр һайн, малша хүн хадаа, зун, намарай үедэ хонидоо таргалуулжа шадаһан хадань, мүнөө эрхим үбэлжэжэ байна. Түл абалгадаа түгэс бэлэдхэлтэй. Зуун эхэ хонин бүриһөө зууһаа доошо бэшэ хурьгадые түлжүүлхэ, ноохо ехээр абаха зорилго урдаа табинхай.

Р. МУНКУЕВ.
Хэжэнгын аймаг.

АМЖАЛТА—МАНАЙ ГАРТА

Буряадай хэлхээ холбооной хүдэлмэрилэгшэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ абаһан социалис уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэбэ. 1968 ондо хараалагдаһан олзо оруулгын, хэблэл тараалгын түсэбүүд декабриин 25-да 104 процент бэелүүлэгдээ. Городой, хүдөө нютагуудаар телефон табиха түсэб сүм дүүргэгдэһэн байна. Мүн хараалагдаһанһаа гадуур 600 радиоточко табигдаба.

Кабанскын, Зэдын, Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Сэлэнгын аймагуудай хэлхээ холбооной таһагууд, телеграф-телефоной станцинууд, Улаан-Үдын почтамт, түбэй радио болон авто-тээбэрнин конторо жэл соо хараалагдаһан бүхы хүдэлмэреэ болзорһоонь уридшалан бэелүүлбэ. Хуушан жэлэйнгээ ажалай амжалтануудые шэнэ жэлдэ улам эршэтэйгээр үргэлжэлүүлхээр хэлхээ холбоошод зоригжонхой.

Ц. БУЛДАЕВ.

СОЁЛОЙ ДОБТОЛГО

Мухар-Шэбэрэй аймагай хүдөөгэй ажалшад табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажахын болон соёл сурталай байгуулалтада шэнэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табинхай. Аймагта соёл гэгээрэлэй болон ажаһуудалай барилгын талаар хоёр жэлэй добтолго соносхогдобо. Һаяхан боложо үнгэрһэн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сесси дээрэ энээн тухай шиидхэбэри абтаһан байна. Мүн энэ асуудал ВЛКСМ-эй райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Тиигэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой болотор аймагай тосхон, һуурин газарнууд болбосон түхэлтэй болохо, олон шэнэ һургуулинууд, клуб, эмнэлгын эмхи зургаанууд баригдаха юм.

Манай корр.

Тоолохо, алмаха, арьбалха
ҺҮН ЯАХАДАА ҮНЭТЭЙБ?

Хүдөө ажахын продуктнуудай, нэн түрүүн мал ажалай продуктнуудай, өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын тула колхоз, совхозуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, ажахы бүхэнэй доторой арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэхэ тухай КПСС-эй ЦК-ган октябриин (1968 он) Пленум дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Партиингаа хараалһан хэмжээнүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно.

Энэ талаар республика дотороо мэдээжэ ажахы — «Байкал» племхозой байдалые хаража үзэхэдэ һонирхолтой, һургаал абамаар гэжэ һанагдана. Тус ажахы 7852 гектар газартай, тэрэнэйнь 2132 гектарынь хахалагдадаг. Даалгагдаһан газар дээрээ 987 үхэр, 2700 хони тэжээнэ.

Племхозой хүдэлмэришэдэй, мэргэжэлтэдэй оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар мал ажалынь олзо ехэтэй боложо, малайнь үүлтэр эрид хубилаа. Һаалинирь фермэнүүдтэ нютагай уларилда зохиһон симментал үүлтэрэй дүрбэн зуугаад үнеэд харууһалагдана.

Ажахыдань шадабаритай бэрхэ малшад олошороо. Һаалишад А. Е. Степанова, Л. Н. Седых байгша оной 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 5 мянга гаран килограмм һү һааһан байна. Мүн малшад Н. А. Бронникова, В. П. Зайцева, З. Г. Максимова, А. В. Катаманова, Н. А. Лебедева болон бусад һү ехээр һаажа шадана. Тэрэшэлэн ажалдаа шалгарһан тугалшад, хонишод эндэ бии.

Эдэ бүгэдын ашаар тус ажахы гүрэндэ 9 мянган центнер һү тушааха жэлэйнгээ түсэб октябрь һарын эхеэр дүүргэжэ шадаа һэн. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 3500 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулха хүсэлтэй. Тэдэнэр баһал гүрэндэ мяха, ноохо тушааха уялга, түсэбүүдээ бэелүүлжэ, жэлэй түгэсэтэр 560 центнер мяха үлүү оруулха гэжэ шиидэнхэй.

Мал ажалаа хүгжөөхэ талаар эдэнэрэй туйлаһан амжалтануудынь элитэ. Теэд энэ статья дотор ажахын үйлэдбэрилдэг гол продукци болохо һүнэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулха арга замууд тухай шэнжэлжэ үзэхэ хүсэлтэйб.

Продукциин өөрынь үнэ сэн гээшэ үйлэдбэриин хэмжээе, ажахы дотор ябуулагдадаг экономическа хүдэлмэриин ямар байһые, энэ һалбариин ашаг олзотой гарахые, мүн ажахын экономикын саашанхи хүгжэлтые элишэлжэ үгэнэ бшуу. Тиимэһээ энэмнай угаа шухала хэрэг боложо, хайшан гээд, ямар аргаар продукцияа хямдаруулха тушаа һайн бодомжолхо бологдоно.

«Байкал» племхозой һаалиин гурбан гүүртэдэ 396 үнеэд харууһалагдана. Байгша оной үнгэрһэн 11 һарын туршада 16.781 центнер һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб 824 центнерээр үлүүлээ.

Хайшан гээд, ямар аргаар эдэнэр һү һаалияа дээшэлүүлнэб гэһэн асуудал түрэнэ. Нэн түрүүн малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ ехээр анхарагдана. Хэдэн жэлэй туршада һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха тушаа ехэ хүдэлмэри нарин нягтаар хэгдэнэ. Тэрэниие племхозой директор хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат К. Е. Ильин хүтэлбэрилнэ.

Энэ талаар нилээд ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ тэмдэглэгдэхээр байна. Мүнөө үедэ эндэхи фермэнүүдтэ ашаг шэмэ ехэтэй, тугалһаанһаа хойшо шэргэтэрээ дунда зэргээр 4500 килограмм хүрэтэр һү үгэхэ шадалтай үнеэд харууһалагдана. Жэшээнь, центрэй фермэдэ бүхыдөө «Элита», «Элита-рекорд» классай симментал үнеэд байдаг. Эдэ үнеэдые харууһалхада бэшэ малһаа үлүү гаргаша гарадаггүй байгаашье һаа, тэдэнһээ һү шэмэ хараата ехэ абтана ха юм. Тиимэһээ үнгэрһэн 11 һарын туршада түсэбһөө гадуур 583 центнер һүн эндэ һаагдаа бшуу. Зүгөөр бэшэ хоёр фермэнь хамтадаа түсэбһөө гадуур минил 241 центнер һү һаажа абаһан.

Үнгэрһэн 11 һарын туршада племхозой үнеэн бүриһөө 4176 килограмм һүн һаагдаад байнхай. Тиин центральна фермын үнеэдһээ нилээд ехэ һүн һаагдажа, үнеэн бүриһөө 5 мянган килограмм һү абаха гэһэн зорилгодоо ойртоод байна.

Адууһа малай ашаг шэмын хэр зэргээр дээшэлжэ байһыень хэдэн жэл удаагуур хаража үзэе. Энэ ажахын үнеэн бүриһөө 1965 ондо 3202 кг., 1966 ондо—3212, 1967 ондо — 4182 килограмм һүн һаагдаһан. Эдэ тоонууд дээрэһээ харахада, малай үүлтэрэй һайжарха бүри һү шэмэнь дээшэлнэ бшуу.

Хоёрдохёор, фермын ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэлжэдөө оньһожоруулагдадаг боложо байнхай. Энэмнай һаалишадай ажал хүнгэдхэхэһөө гадна, ажалайнь бүтээсэ дээшэлүүлнэ ха юм.

Жэшээнь, центральна фермын хүдэлмэри бүхыдөө оньһожоруулагданхай. Тэжээл буйлуулха, тараажа үгэхэ, үнеэ һааха ба үһалха, байра сэбэрлэхэ, аргал шабааһа гаргаха хүдэлмэри бүхыдөө машинын хүсөөр хэгдэнэ. Байгша оной 10 һарын туршада ажалай түлөөһэндэ түсэбэй ёһоор 34.334 түхэриг хараалагдаһан байбал, бүхыдөө 28 000 түхэриг гаргашалагдаа. Салин хүлһэнһөө 6300 гаран түхэриг алмагдаа. Зүгөөр эндэхи Гүрэльбын фермэдэ үнеэдые оньһон аргаар һаадаггүй газарта, ажалай түлөөһэнһөө ямаршье алмалта байхагүй.

Һү һаали дээшэлүүлхэ, өөрынь үнэ сэн хямдаруулха хэрэгтэ тэжээл зүбөөр гаргашалха, малаа һайнаар харууһалха гээшэ ехэ удха шанартай. Тиимэһээ эндэхид үнеэн бүхэнэй һү шэмые харалсажа, тусхай рацион зохёодог.

Хайшан гээд энэ бэелүүлэгдэнэб? Ажахын мэргэжэлтэд үнеэн бүридэ хүртэхэ тэжээлэй рацион табина. Жэшээнь, мүнөө үедэ үнеэн бүридэ дунда зэргээр 4 кг үбһэ, 25 кг. силос, 3 кг. хэршэһэн, буйлуулһан һолоомо, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 400 грамм таряа талханай зүйл, 30 литр бардаа, 1,5 кг. бузаа хүртэнэ. Тиигэжэ 15—16 килограмм һү үгэдэг үнеэдтэ сүүдхэдэ 14—15 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол эдюулэгдэнэ. Ашаг шэмэ ехэтэй үнеэд бүри ехэ тэжээлдэ хүртэнэ.

Иигэжэ үнеэн бүхэнэй ашаг шэмые харалсажа эдеэлүүлхэдэ, тэжээлэй единицын килограмм бүхэниинь аша үрэтэйгөөр хэрэглэгдэхэ болоно ха юм. Имагтал энээнэй ашаар ажахы дотор үнгэрһэн 10 һарын туршада 11 мянга шахуу түхэригэй тэжээл алмагдаһан байна. Энэ ушарта үнеэдэй һү шэмэ заахашье алдагдаагүй.

Тэжээлдэ хараалагдаһан мүнгэ зөөри алмахын тула тэрэниие хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ тэжээл гаднаһаа худалдажа абаха болоо һаа, үнэ сэнгынь дээгүүр байжа, гаргашань ехэдхэгдэжэ, продукциин үнэ сэн дээшэлхэ ушартай. Байгша ондо тус ажахы 19.500 центнер үбһэ, хүсэд хүрэхөөр силос бэлэдхэжэ абаа. Мүн корнеплодууд, тэрэ тоодо куузику ехэ абтаа.

Мүнөө үедэ бардаа бузаа хоёрһоо бэшэ тэжээл бүхыдөө өөһэдынь. Тиимэһээ һүнэй өөрынь үнэ сэн нилээд хямда боложо үгэнэ.

Гадна фермэдэ ариг сэбэрые сахижа, хүнүүдтэ зохидоор ажаллаха арга олгоходо, малшадшье нэгэ газартаа олон жэлдэ ажалладаг гээшэ. Энэмнай баһал ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, нэгэ газартаа хүн удаан ажаллахадаа хүдэлмэридөө дадажа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг лэ.

Мүн энэ ажахыда малшадай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалда ехээр анхардаг. Фермэ дээрэ зооветеринарна һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Эндэхи һуралсалай программа дүүргэһэн хүнүүдые тусхай комисси шалгажа, тэдэнэртэ 1-дэхи, 2-дохи зэргын мастер гэһэн нэрэ зэргэ олгодог гуримтай. Малшадай ажалайнь түлөөһэ ямар зэргэтэй мастер байһаарнь тогтоогдодог.

Бүхы юумэндээ гамтайгаар хандаха, олзо, гаргашаяа наринаар тоолодог болоһоной ашаар тус ажахы һүнэйнгөө өөрынь үнэ сэнгые нилээд хямдаруулжа шадаа. Жэшээнь, центральна фермэ дээрэ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо центнер һүнэйнь өөрынь үнэ сэн 40 мүнгөөр хямдараа. Посельскэ фермэдэ тэрэнь 64 мүнгөөр доошолоо. Ажахынь бүхы дээрэ центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 15 түхэриг 58 мүнгэтэ байхаар хараалһан байбал, мүнөө жэл тэрэнь 15 түхэриг 26 мүнгэтэ болобо.

Тиигэжэ нёдондоной 9 һарын туршада һүеэ худалдажа, тус ажахы 316,4 мянган түхэриг олоо. Зүгөөр бүхы гаргашань 278,1 мянган түхэригтэ хүрөө гэхэ гү, али сэбэр олзонь 38,3 мянган түхэриг болобо ха юм.

Хэрбээ племхоз бүхыдөө 92,2 мянган түхэригэй сэбэр олзо олоһон байбал, тэрэнэй 40 процент һаалиин ажалһаа ороо гэжэ хэлэхээр.

Теэд һүнэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулха бүхы арга, хэмжээнүүд абтаа гэхын аргагүй. Эндэ фермэ дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри саашань үргэлжэ оньһожоруулха хүдэлмэри дүүрээдүй.

Мүнөө үедэ бүхы фермэнүүдтэ һаагдаһан һүн һуулгаар зөөгдэжэ тушаагдана. Хэрбээ һүниинь соргоор дамжуулагдадаг болоо һаа, энэ хүдэлмэридэ саг ошохогүй байгаа бшуу.

Посельскэ фермэдэ тэжээл тарааха хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй байһаар. Энэ ушарта һаалишад үрдынхидаал адли тэжээлээ хүнэгөөр зөөжэ зобонол. Мүн энэнь ажалай гаргаша ехэ болгоно.

Зунай сагта зарим үдэр һаагдаһан һүн саг соогоо тушаагдангүй байжа, гашалшаха ушар үзэгдөө һэн. Эдэ бүгэдэ продукциин үнэ сэн ехэ болгонол.

Мүн фермэнүүд дээрэ энэ тэрэ дутагдал гаргажал байдаг. Заримдаа үбһэ тэжээл саг соогоо асарагдангүй байшаха, зарим һаалишад ажалдаа гээгдэжэ ерэхэ баримтанууд ушардаг.

Ехэ һү һааха, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдаруулха хэрэгтэ жэжэ божо юумэн гэжэ байхагүй, бүхыдөө ехэ удха шанартай гээшэ. Фермэдэхи ажалай заахашье һулараа һаа, һү һаали доошолжо, ажалай гаргашалга дээшэлнэ.

Эхэ оромнай В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойе угтажа, ехээр бэлдэжэ байна. Энэ үедэ ажахы бүхэндэ экономическа хүдэлмэри һайжаруулжа, өөһэдынгөө ажахыда шэнэ шэнэ амжалта туйлаха гээшэ мүнөөдэрэй яаралтай шалхы зорилго түн. Энээниие «Байкал» племхозой малшад, мэргэжэлтэд һайса ойлгожо, ажалаа урагшатайгаар ябуулха байһаниинь дамжаггүй

И. ЩЕГЛАЕВ.

АГУУ БАГШЫН ЗАЯАҺАН ЗАМААР

ЛЕНИН БАГША! Ямар гайхамшаг, ямар гүнзэгы ухаатай хүн дэлхэй дээрэ мүндэлһэн байгаа гээшэб. Россин гүрэнэй ажалша арад түмэндэ, тэрэнэй заха хизаараар уг таһархын туйлда дүтэлжэ байһан бага яһатанда юугээршье сэгнэшэ, хэмжээлэшэгүй хэтэ мүнхэдөө эдлэхэ эрхэ сүлөө, зол жаргал заяаһан багша ха юм даа. Ленинэй һургаал мүнхэ. Хэдэн үе, галабта зааханшье эбэрхэгүй агуу һургаал! Дэлхэйн зургаанай нэгэ хуби дээрэ хүдэлмэришэн, таряашанай засаг анха түрүүлэн байгуулһан, эрхэ сүлөөтэ, жаргалан түгэс байдал тогтооһон Хүнэй түрэһөөр 100 жэлэйнь ойе угтажа байнабди.

Ленин багша... Тэрэнэй гайхамшаг ажал ябуулга, тэрэнэй зуу наһанай ой манай хуби заяанай нангин һүлдэнь ха юм даа. Мүндэлһөөр зуун жэлэйнь ойн ехэ угтамжада бэлдэжэ байхада, олон юумэн һанаанда ороно, урданай байдалые мүнөөнэйхитэй сасуулжа үзэхэ сэдьхэл түрэдэг. Энэ ехэ ойе амжалта түгэсөөр угтахаар эрмэлзэн байгаа ажалша зоной үйлэ хэрэгүүд тухай захагүй хөөрэхэ дуран хүрэхэл ёһоороо хүрэнэ.

Манай Химнын совхозой мүнөө эдлэжэ байһан газар дайдада оршодог Ацуула, Цайдам, Бургаастай нютагуудай буряад айлнуудай Октябриин хубисхалай урда тээ дандаал үгытэй ядуу, тулюур туйган байдалтай, барга бүдүүлигээр ажаһуудаг тухайнь үбгэд, хүгшэдэй һанан-һанан хөөрэжэ һуухыень яһала шагнагдаа. Эрдэм һургуулигүй ажалша зониие шажан мүргэл али зэргэ мунхаруулдаг, лама, баяшуул доройтуулан мүлжэдэг бэлэйб.

Энэ нютагай үрэжэл баян газар дайдые Сэлэнгын тайшаа Вампилов, тэрэнэй түшэмэлнүүд болохо нэгэ хэдэн баяшуул, Тамчын дасанай ламанар эдлэжэ, адууһа малаар умбуулдаг һааб даа. Үшөө тэрэнь багадаад, үгытэй шадалтаниие даашагүй татаряар дарахадань, үри шэридэ оруулхадань тон ехэ хүшэр хүндэ байгаа.

Эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай, газар дайдадаа, эд хогшолдоо нийтээрээ эзэн болоһон айл аймагуудтай эдэ нютагуудай шэнжэ түхэл танигдахаар бэшэ, тиимэ байһан юм гэхэдэ этигэхээр бэшэ болоһониинь мэдээжэ. Энээниие баримталһан олон жэшээнүүдые дурдаһанай үлүү. Хүн бүхэн, илангаяа ахамад зон өөһэдөө хараһан, үзэһэн байна ха юм. Юрэдөө, богонёор хэлэхэдэ, хүдөө ажахымнай үйлэдбэри жэлһээ жэлдэ эрид шууд хүгжэнэ, соёл культура улам дэлгэрнэ, хүн зоной ажаһуудал бүри һайжарна. Багшын олгоһон зол жаргал гээшэ бодотоор лэ эдлэгдэжэ байна.

Хододоо амгалан, ажана тэнигэн энхэ элүүр ябаһан хүнэй ажал хэрэгшье хэзээдэ урагшатай, бүтээмжэтэй, арьбан дэлгэр байха ёһотой. Тиимэ байгаагүйдөө аргаһьгүй. Хүн бүхэнэй эрмэлзэл хүсэлэлые КПСС-эй XXIII съездын, ЦК-гай мартын ба майн Пленумүүдэй хараалһан гүнзэгы удхатай хэмжээнүүд улам эршэдүүлээ һэн. Мүнөө партиин ЦК-гай һая үнгэрһэн октябриин Пленум хүдөө ажахын үйлэдбэриин урагшаа хурдан түргэнөөр дабшаха харгыень заажа үгөө.

Манай Химнын совхозой бэеэ даанхай ажахы болоһоорнь зургаан жэл үнгэрбэ. Түб һууриня Ново-Селенгинск тосхондо түбхинүүлжэ, гурбан отделени болон хубааранхай, олон һалбарита ажахы. Нэгэн доро үхэр, хони үсхэбэрилхэ, таряа тариха, сабшалан элдүүрилхэ, шасаргана ургуулха, зүгы бариха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Теэд хамаг баялигтаа эзэн байдаг, тэрэнэй ашаг шэмыень хубаалгада тэгшэ эрхэтэйгээр хабаададаг зон туладаа бүхы хүсэ шадалаа, оюун бодолоо нийтын гээл ажалда зорюулна ха юм. Тингэжэ ажаллахадаа жаргалынь дэлбэрнэ, эдэбхи үүсхэлынь бадарна.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе түгэс амжалтаар угтаха ехэ мүрысөөндэ ороһон совхозоймнай ажалшад зорилһондоо хүрэжэл байдаг. Хамаг бүхы ажал ябуулгаяа багша Ленинэй нэрэтэй холбожо, шэн габьяатайгаар хүдэлхэдөө, амжалта туйлангүй яахаб. Габшагайгаар хүдэлхэ арга боломжошье дүүрэн. Оньһон техникэ, электрын элшэ хүсэн, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтанууд гэхэшэлэн найдамтайгаар түшэглэхэ юумэнүүдынь одоо барагдашагүй.

Хори мянган хониндо, мянга гаран үхэртэ бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдэнхэй. Һү худалдаха жэлэй түсэбые аяар октябриин тэнгээр бэелүүлээд, хойто жэлэй хараагаар һаалишаднай хүдэлнэ. Мяха, нооһо тушаалгада ядалдаһан юумэ байхагүй. Баһал даабариһаа үлүүлэгдөө. Нийтынгээ адууһа мал тобир тарганаар ондо оруулха, ашаг шэмыень улам арьбадхаха, ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада һайнаар бэлдэхэ зорилгоор малшад, таряашад, механизаторнууднай эршэтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Социалис мүрысөөнэй манлайда коммунистнууд зэргэ жагсанхай. Тэдэнэр үльгэр жэшээ харуулан, нэрэтэй түрэтэйгөөр ажаллана. Совхозоймнай 98 коммунистнуудай 73 процентнь малшад, механизаторнууд. 63 хонишодой арбан долоониинь партиин гэшүүд. Мэнэ һая Цайдамай эрхим хонишон Нима Дамбиевич Цыренов КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаа.

Нина Петровна Цыденжапова аймагай эрхим һаалишадай нэгэн. 1968 оной 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 3800 килограмм һү һаагаад байгаа һэн. Энэ залуудаа комсомолец ябаһанаа, мүнөө Ленин багшын байгуулһан Коммунис партиин гэшүүн болоо. Долгор Очировна Цыдыпова үндэр наһатай болоһон эхэнэр, партиин үнинэй гэшүүн. Хэды тиимэ байбашье, Бургаастайн һү һаалиин фермые тэрэ хүтэлбэрилһөөр. Эдэбхитэй коммунистын даадаг фермын һаалишад 11 һарын дүнгөөр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2635 килограмм һү һаажа, Сэлэнгынгэ аймаг дотор түрүүлэнхэй.

— Би Коммунис партиин урданай гэшүүн гээшэб. Үбгэрөөб гээд һали-боли хүдэлхэ, ажалдаа амжалта туйлахагүй болоо һаа эшэхэбтэр. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтажа байһан онсо шэнжэтэй иимэ сагта совет хүн бүхэн, илангаяа коммунист зэргэтэн ажал хүдэлмэреэ бүтээсэтэйгөөр хэхэ, үльгэр жэшээ харуулха ёһотойбди,—гэжэ Цайдамай луговод Пэл Данцаранович Бимбаев хэлэдэг.

Теэд коммунистын хэлэһэн үгэ ажал хоёр алгасадаггүй юм. 1968 ондо уһалууриин сабшалангай гектар бүриһөөнь 20—30 центнер хүрэтэр һайхан үбһэ сабшажа абаа.

Ажалай үльгэр жэшээ, үнэн сэхэ хандалга харуулһан жэшээнүүдые тооложо барашагүй ааб даа. Бултыень дурдаһанайшье үлүү. Энэ түүхэтэ сагта хүн бүхэн ехэ амжалта туйлахын түлөө аһан шадалаараа оролдожо, амжалта туйлахые, хубитаяа оруулхые хүсэнэ ха юм.

Агуувхэ Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн бэлэдхэлтэй дашарамдан, нийтэ-политическэ ажабайдалда ехэ хубилалта болоно. Ленин багшын революционно ажал ябуулга тухай, тэрэнэй гүнзэгы һургаал тухай хаа хаанагүй лекци уншагдана, элидхэл хэгдэнэ, хөөрэлдөөнүүд болоно. Энэ хэрэгтэ нютагай интеллигент ажалтан— багшанар, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд, врачнууд, хүдөө ажахын эрдэмтэ мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Нютаг нютагаймнай оюун бэлигтэн—уран һайханай бүлгэмэйхид хирэ-хирэ болоод лэ хүн зондоо зүжэг наада, концерт харуулна. Соёлшод уншагшадай конференци үнгэргэнэ. һурагшад ленинскэ комнато, булангуудые түхеэрнэ. Мэнэ һая республикымнай бүлэг уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад, артистнууд манай ажалшадтай уулзалгануудые үнгэргэжэ, сэдьхэл зүрхыень баярлуулна. Нийслэл хотымнай оюун бэлигтэн ингэжэл хүдөөгэйнгөө улад зонтой ходол ушаржа байг лэ гэһэн юрөөлнүүд ябаһан лэ газартань соностоо һааб даа. Тэрэнь гайхалгүй. Хүдөө нютагаархидай эстетическэ эрилтэ улам бүри ургажа байна бшуу.

Мүнөө юун гэһэн гоё һайхан саг болоо гээшэб. Үхибүүднай бултадаа эрдэм һургуулитай болоно байдаг. Али бүхы юумэн элбэгжэнхэй. Дэлхэй дээрэ болоно байһан юумые радиогоор шагнахаш, телевизорээр хаража сэнгэхэш. Газетэ тэрэ үдэр соонь абажа уншахаш. Иимэ сагта үтэлөөб, ажалгүй байхам гэхын аргагүй. Хододоол залуу ябаһайб гэжэ сэдьхэхэш,—гэжэ 72 наһатай, урданай коммунист Цыдендоржи Дагбаев хөөрэдэг.

Хуушан жэлээ яһала һайнаар үдэшэжэ, Шэнэ жэлэй богоһо алхаба гээшэбди. Агуу Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой дүтэлжэл ябана. Тингэбэшье һаань, энээхэн хугасаада амжалтаар баян али олон юумэн хэгдэхэ байха. Хэхэ, бүтээхэ арга боломжошье бии, хүн бүхэнэй зоригжолшье ехэ.

Уданшьегүй түсэбтэ табан жэл барагдажа, хараалһан түсэбөйнгөө дүүргэлтые согсолхо саг ерэхэ. Тэрээгээр дүүрэхэ бэшэ. Харин саадахи табан жэлэй зорилгонууд мүнөөнһөө тодорхойлогдохо зэргэтэй. Энэ талаар бэлэдхэл эхилэнхэй. Саашадаа манай ажахын нютагуудай шэнжэ түхэлынь үшөөл горитойгоор хубилха. Совхозой һаалишад үнеэдээ гараар һаахаяа болихо, хонидой байранууд томодхогдожо, ехэ ехэ байранууд эмхидхэгдэхэ. Тэндэ культбаза, электрын элшэ хүсэн, бани, худалдаа наймаан гээд лэ түрүүшын үедэ хэрэгтэй юумэнүүд хуу байдаг болохо. Ново-Селенгинск тосхондо шэнэ шэнэ барилганууд бодохо. Шэнэ стадион, спортивна талмайнууд залуу үетэнэй сэдьхэл зүрхэ бэе тээшээ татаха.

Совет үеын Тоёон, шэнэ сагай Цайдам, Ацуула, Бургаастай, түүхээр баян Ново-Селенгинск шэг шарайгаа үшөөл хубилхал байха. Энэ хадаа Ленин багшын заяаһан замаар дабшаһан хүгжэлтын саашанхи үргэлжэлэл гээшэ. Ород, буряад, украин, белорусь яһатанһаа бүридэһэн олон һалбарита манай ажахы хүгжэлтын ехэ замда гараа. Энэ жолоогоо шангаар бариха, урагшаа дабшаха, Шэнэ жэлдэ шэнэ амжалта туйлаха гээшэ ажалшан бүхэнэй нангин уялга мүн.

Б. ШИРЕТОРОВ,
Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой парткомой секретарь.

ЛЕНИНСКЭ ТАҺАЛГА СОО...

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түб тосхон Никольскиин соёлой байшанда ленинскэ таһалга һаяхан нээгдэбэ. Эндэ Владимир Ильич Ленинэй ажабайдал, революционно ажал ябуулга тухай документнүүдые бүүлтабаринууд, агуувхэ багшын зохёолнууд, Ленин тухай фото-зурагууд, уран зохёолнууд табигданхай.

Гадна энэ таһалгада ерэһэч хүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхидой ажал хүдэлмэритэй, Совет засагай жэлнүүдтэ түрэл тосхондонь болоһон ехэхэн хубилалтануудтай, Ленинэй захяа заабаряар хүдэлжэ, ажахыгаа хүгжөөхэ талаар туйлажа байһан амжалтануудтайнь танилсаха аргатай.

Тэрэшэлэн эндэ Буряад оронде Совет засаг тогтоохын түлөө 1918—1920 онуудаар дэлгэрһэн тэмсэлдэ нютагай партизануудай хабаадалсаһаниинь, тэдэнэй дайшалхы хэрэг габьяань үргэнөөр харуулагдана.

Тус тосхондо, мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой фермэ, бригадануудаар ленинскэ уншалганууд эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Тэрэнэндэ «Знание» бүлгэмэй эхин эмхиин гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй тоодо багшанар Бодров С. Ю., Федоров А. К., Варфоломеев Т. Д. болон бусад оролсоно.

Жэнгэлдэдэ, багша нүхэр Федоров «Ленин ба национальна асуудал», колхозой парткомой секретарь нүхэр Козлов «Социалис революци тухай ленинскэ теори» гэһэн темээр һонирхолтой лекцинүүдые соёлой байшанда, холын бригада болон фермэнүүдээр уншаһан байна. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ эхилһээр һуурин газарнуудаар, бригада, фермэнүүдээр хамта 7—7 иимэ уншалганууд болоод байна.

Г. ЩЕПИН.

УЛЬЯНОВСК. В. И. Ленинэй һураһан Симбирскэ гимназиин байшан зураг дээрэ харуулагдана. Мүнөө эндэ В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ № 1 дунда һургуули оронхой юм.

ТАСС-ай фото.

ЛЕНИНИИЕ БҮХЫ ДЭЛХЭЙ УНШАНА

ЮНЕСКО-гой мэдээнэй ёһоор, В. И. Ленинэй зохёолнууд оршуулагдамал литературын талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

Дэлхэйн бүхы түбинүүдтэхи олон миллион хүнүүд Ленинэй зохёолнуудые шудална. СССР-тэ, мүн шэнэ общество байгуулха замда ороһон бусад оронуудта бэелүүлэгдэжэ байгаа агуувхэ хубилалтануудта Ильичэй һургаал хайшан гээд туһа хүргэнэб гэжэ мэдэхые тэдэнэр оролдоно. Владимир Ильичэй номуудые хаа хаанагүй уншадаг, магазинуудта худалдаанда гаранагүй гү гээд ходо һурагшалдаг байна.

Табан жэлэй урда «Оцуки-сётен» гэжэ хэблэл В. И. Ленинэй зохёолнуудай бүрин суглуулбариие 135 мянган хэһэгээр хэблэн гаргаа һэн. Харин мүнөө тэрэнэй тоо 1.037500 болонхой. Ленинэй зохёолнуудые һонирходог хүнүүд Япондо улам олошорно. Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан, «Оцуки-сётен» табалахяа нэмэжэ хэблэхээр бэлдэжэ байнхай. Тэрэшэлэн Ленинэй зохёолнуудай зургаан томтой суглуулбари хэблэгдэжэ байна.

Һаяхан Японһоо бусажа ерэһэн «Уласхоорондын ном» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Борис Макаров ингэжэ намда хөөрөө һэн. «Оцуки-сётен», «Мейдзи-тосё», «Санти-сёбо» гэжэ хэблэлнүүдэй хараалмжатайнь, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Ленинэй хэдэн арбаад зохёолнуудые, мүн тэрэнэй нүхэдэй, туһалагшадай, түрэлхидэй дурдалгануудые, агуувхэ вождьдо зорюулһан уран зохёолнуудые барлан гаргаха түсэбтэйнь намайе танилсуулаа. Эгээл томо 60 хэблэлые нэгэдхэдэг, «совет номуудые Японд оршуулха, хэблэхэдэнь туһалха комитет» энэ орондохи Ленинианын бүхы номуудай каталог барлан гаргахаар хараална.

Ленинэй зохёолнуудай олондо һайн мэдээжэ байһые япон хэблэл гэршэлнэ.

Мүн Ленинэй номуудаар Индиин олониитэ ехэтэ һонирходог. Владимир Ильичэй ехэ ехэ зохёолнууд, шухала статьянуудынь тэндэ хэблэгдэн гараһан. Үнгэрһэн оной ноябрь соо «Карерент Букс» гэжэ хэблэлэй эзэн М. Томас Москва ерээд ошоһон юм. Аграрна асуудалаар Ленинэй бэшэһэн зохёолнуудай суглуулбариие Индидэ хэблэн гаргаха тухай «Уласхоорондын ном» гэжэ нэгэдэлтэй тэрэ хэлсээ хээ.

— Эдэ зохёолнууд манай орондо ехээр һонирхогдодог. Эдэниие 1969 ондо барлуулан гаргаха бэзэб гэжэ найданаб,—гэжэ М. Томас хэлэбэ.

Азиин, Африкын, Латиин Америкын оронуудта Ленинэй «Коммунизмда зүүнэй тала баримталдаг «үхибүүн ёһоной үбшэн», «Гүрэн ба революци», «Империализм — капитализмын һүүлшын шата», «Залуушуул тухай» гэһэн зохёолнууд, «Соёл ба соёлой хубисхал тухай» гэжэ согсолбори, эхэнэрнүүдтэ хабаатай асуудалаар бэшэһэн статьянууд илангаяа түргөөр худалдагдана.

Дэлхэйн номой дэлгүүр мүнөө сагта Ленинэй номуудгүйгөөр урагшаа ябахагүй. Латиин Америкэдэ Ленинэй зохёолнуудые гол түлэб Аргентинын «Картаго» гэжэ хэблэл барлан гаргана. Тэндэ В. И. Ленинэй зохёолнуудай 43 томтой түгэс суглуулбари хэблэгдэн гаранхай.

Латиин Америкын бусад [...] рэнүүдэй: Бразилиин, [...] Уругвайн, Колумбиин хэбл[...] Ленинэй номуудые барлан [...] на. Марксистско-ленинскэ [...] софиин ехэ ехэ зохёолнууд [...] лэдэгээрээ мэдээжэ болоһон [...] вайн «Эрдисионе пуэблос [...]» гэжэ хэблэл Латиин Аме[...] эгээн түрүүн Владимир И[...] намтарые хүсэтөөр барлан [...] хань.

Научна коммунизмын [...] зуу гаран жэлдэ бүхы [...] дээрэ амжалтатай дэлгэрж[...] на. Марксын, Ленинэй зохё[...] Европын бүхы хэлэнүүд [...] уншагдана. Ленинэй тү[...] зуун жэлэй ойе угтуулан, [...] мунис партиин, Совет г[...] үндэһэ һуури табигшын [...] нууд Францида, Англида, [...] ландида, Данида хэблэгд[...] Даниин «Тиден» гэжэ [...] «Алхам урагшаа, хоёр ал[...] дэргээ», Норвегиин «Ню [...]» —«Империализм— капитал[...] һүүлшын шата» гэһэн ном[...] барлан гаргаха. Тэрэшэлэн [...] лиин эгээл томо хэблэл «Э[...] риунити» үнгэрэгшэ жэлдэ [...] лэгдэһэн гушан табан [...] «В. И. Ленинэй зохёол[...] суглуулбарида» нэмэлтэ [...] үшөө арбан том бэлдэжэ [...] Ленинскэ темэдэ зорюулһан [...] олон номууд социалис оро[...] хэблэгдэнэ. Иимэ номууд В[...] дэ, ГДР-тэ, Чехословакида, [...] гарида, Польшодо, Югосл[...] КНДР-тэ, Румынида олон [...] хэһэгээр хэблэгдэхэнь. По[...] «Аркады», совет «Стройк[...]» гэжэ хэблэлнүүд хамталаа [...] поляк, англи хэлэнүүд [...] вождиин түрэһэн нютаг [...] новск тухай альбом гар[...] бэлдэжэ байна.

В. И. Ленинэй ойдо зор[...] дан, Советскэ Союзда мянгаа[...] брошюра, альбом хэблэгдэх[...] дэнэй олониинь ном худа[...] гадаадын фирмэнүүдэй гү[...] хари хэлэнүүд дээрэ оршуу[...] на. «Уласхоорондын ном» [...] бүхэсоюзна нэгэдэл дэлхэйн [...] дэб оронуудһаа ойн баярай [...] лэлэй захил абанхай, абаж[...] байна.

Олег МОРСКО[...]
(АПН)

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨР БАЯН ТОКАРЬ

Иван Васильевич Ковандин Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын механическа заводто токарсор хүдэлдэг юм. Олон жэлэй туршада ажаллаһан нүхэр Ковандин нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон тула залуушуулда өөрынгөө шадабариие дамжуулан үгэдэг юм.

Иван Васильевич коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй дүрэ заводой Хүндэлэлэй самбарта ходо үлгөөтэй байдаг. Нүхэр Ковандин 1968 оной түсэбые нэгэ һараар урид дүүргээ. Агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. В. Ковандин ажал дээрээ.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ЯРУУНЫ[...] АЙМАГТА[...]

ДЕПУТАТ ҺУНГАГШАДТА[...] УУЛЗАБА

Буряадай АССР-эй Ве[...] Соведэй депутат нүхэр [...] Павлов «Комсомольский» [...] зой клуб соо һунгагшадтая [...] заба.

Урда тээ захиһан һанам[...] радхалнуудыемнай һайнаар [...] гээ гэжэ тэмдэглээд, һун[...] депутаттаа шэнэ захянууд [...] лэбэ.

Зарим тэдыень дурдаба[...] тагай больницада рентген к[...] тогтоохо, дунда һургуулиин [...] шан заһабарилха, худалда[...] маа һайжаруулха тушаа [...] хой һанамжанууд оруу[...] Гүйлтануудыетнай дүүргэхы[...] лада оролдохоб гэжэ [...] Н. Б. Павлов һунгагшадта [...] дуулаа.

МАЛАЙ ШЭНЭ БАЙРА[...]

«Дружба» колхозой н[...] бригадада һадариг гэжэ [...] шэнэ байра ашаглалгада [...]

Тэндэ 200 үнеэн байлга[...] Дүүжэн харгы татагданхай. [...] да тэжээл үгэхэ, шэбхэ ш[...] гаргаха талаар һаалишадай [...] дэлмэри нилээд хүнгэдхэтэ[...]

МОДО БЭЛЭДХЭНЭ[...]

Шэнээр тогтоогдоһон «Юб[...]ный» совхоздо мүнөө жэлдэ [...] хэн барилга хэгдэхээр хар[...] дана. Гэбэл 250 толгой [...] байра, машинно-тракторна [...] терской, хоёр байратай [...] гэр, клуб бодхоогдохонь.

Барилгын модо бэлэдхэхэ [...] бригада эмхидхэгдээд, ойдо [...] ба.

А. БАБУШКИ[...]

ШҮБЭГЫН МАЛШАДАЙ ҮБЭЛЖӨӨНДЭ

ШОБХО үндэр Шүбэгэ хадын баруун хүндыгөөр дээшэлхэдэ гол түлэб Үдын совхозой 1-дэхи отделениин малай үбэлжэлгын байранууд һубаридаг. Үбэлэй хүйтэнэй эхилжэ, шэнэ түл абалгын захалхаяа байхада Шүбэгын малшад, хонишодой ажал хүдэлмэритэй танилсажа, үбэлжөөндэ хэр зэргэ бэлэдхэлтэй байһаарнь һонирхобобди.

Нэн түрүүн эхэ хонидой отаранууд дээрэ тогтоё. Зангата гэжэ газарта Цыремпил Балдановтан гэжэ залуу айлайхи үбэлжэжэ, 569 толгой эхэ хонидһоо түл хүлеэжэ байнхай. Зүйл эдюулжэ байдаг.—Шадал, тамир һайтай хонид хээрэ бэлшэхэдэ улам һайжардаг, нооһонойнь ута, һайн шанартай болодог тухай дүршэлтэй хонишодой хэлэдэгынь зүбтэй гэжэ һанагдана,—гээд Дарима нүхэрэйнгөө хөөрөөе үргэлжэлүүлнэ.

Нүхэр Балдановтанай гэр бүлынхи В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ жагсан, мүнөө жэлэй үбэлжэлгые түгэс һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэжэ, нэгэньшье хурьга гарзалуулангүй, даажа байһан хонинойнгоо 100 толгой бүриһөө 90-һээ шэлхэдэ, Бүтүү гэжэ газарта Намжилма Цырендоржиева 626 толгой эртын хурьга, Дашибальжин Дугаров Николай Бояркин хоёр 120 буруунуудые харууһалжа байба. Н. Цырендоржиевагай харууһалдаг залуу малай байра тиимэшье һайнаар заһабарилагдаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала байна. Бүхы хонидтоо таряа, талханай зүйл эдюулхэ гэхэдэнь, тэбшэ, эдюурынь дуталдана.—Хонидтоо эдюулхэ гэхэдэмнай дабһан дуталдана. Асархабди гэһэн аад лэ хооһоор лэ найдуулна,—гээд тэндэхи хонишод мэдүүлнэ.

Эндэхи хонидой хашаа тиимэшье хуушан бэшэ, яһала һайнаар заһагданхай. Хурьгадай байха байра соонь ханын нүхэ һүбэнь шабагдажа, сэбэрхэнээр сагаадагданхай. Харахала нюдэндэ урихан.

Цыремпил Балданов Дарима нүхэртэеэ эхэ хонидой отара дээрэ түрүүшынгээ жэл ажаллана.

— Һаяхан Хори тосхондо үнгэрэгдэһэн хонишодой мэргэжэл дээшэлүүлхэ һургуулида хабаадалсажа, ажал дээрэмни туһатай болохо тон ехэ юумэ ойлгожо ерээб. Олон жэлдэ ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон хонишод С. Сойжонов, Б. Жамбалов гэгшэдэй хөөрөөнүүдые шагнахада, халан абамаар зүйлнүүд олон байгаа һэн. Мүнөө хонидойнгоо хурьгалхын урда тээхэнэ үбһэ тэжээлээ газаагаа оруулха, хонидой байрые дулаалха талаар бүхы хүдэлмэреэ дүүргэжэ байнхайб,—гэжэ Цыремпил хөөрэнэ.

Мүнөө саһанай багада эдэнэр орой хурьгалха хонидоо үдэрын харюулна, хажуугаарнь талха, тарянай үсөөн бэшэ хурьга абахаар харгална.

Зангатын отараһаа тиимэшье холо бэшэ Цыден Найданович Цыренжаповай даадаг эхэ хонидой отара үбэлжэжэ байнхай. Цыден Найдановичай гэр бүлынхид мүн лэ түрүүшынгээ жэл хурьгалха 582 түлгэ хонидые харууһална. Эндэхи байра хуушаржа байһаншье һаа, ажалша бүхэриг хүнэй оролдосотойгоор дулаалһан гэжэ мэдэхээр. Хонинойо байрада зайн гал носоно. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ Цыден Найдановичай 8 класс дүүргэһэн Намсарай хүбүүниинь туһалхаяа ерэнхэй.

— Эндэхи отарада һанаагаа зобоногүйбди. Цыренжаповтамнай хониин ажал дээрэ үнинэй хүдэлжэ, шадабаритай болоһон ажалшад юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ хурьга абалгаар һайн дүнгүүдые туйлаһан. Мүнөө жэлдэшье түрүү хонишодһоо дутуугүй ажаллаха байха,—гээд совхозой директорэй уялга дүүргэжэ байһан ахалагша зоотехник А. А. Урханов Цыренжаповтанаа магтаа бэлэй...

Шүбэгын баруун хүнтыгоор дээ-

Дутаров, Бояркин гэгшэд ерэхэ жэлдэ гүрэндэ тушаагдахаяа байһан буруунуудые шахан таргалуулна. Яһала тобир тарганууд, үбһэнииньшье һайхан. Үдэртөө толгой бүхэндэ 7 килограмм үбһэ, 3 килограмм обёос эдюулдэг байна. Үбэлжэхэ байрань шэнээр баригданхай. Буруунуудые харууһалжа байһан хоёр хүбүүд ажалаа хэжэ хүнихэрнэгүй, шаблаһыень арилгажа үрдинэгүй гэжэ һанагдана.

Бүтүүгэй малшадай баруун урда Дашидондок Базаров 110 толгой буруунуудые шахан таргалуулжа байнхай. Эндэхи байра байдал бэшэ малшадайхиһаа дутуугүй, гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ заһагдаагүй эрхигдоншонхой. Тингэбэшье Д. Базаров байрала яһала һайнаар дулааланхай. Шахагдажа байһан малда эдеэ хоол тэжээлэй рационой гуримаар үгтэнэ. Таряа талханайшье зүйл яһала элбэг. Тиимэһээ ерэхэ жэлэй түрүүшын һаранууд тушаагдаха мал яһала таргалха дүүрэн арга боломжотой гэжэ һанагдана.

Энэ жэлэй үбэлжэлгын үедэ Шүбэгын малшад үбһэ тэжээлээ үрингүй, наринаар хубаарилан эдюулжэ, ажалдаа үнэн зүрхэнэй оролдолго гаргаад хүдэлбэл, һайн үрэ дүн туйлажа шадаха аргатай. Нэгэдэхи отделенидэ 8837 толгой хонин, 635 эбэртэ бодо мал, 300 адуун ондо орохоёо байнхай. Эды олон нийтынгэ малда 8276 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй аад, 9870 центнер хуряаһан гээшэ. Гадна 510 центнер зелёнко, 1800 центнер һолоомон суглуулагданхай. Талха таряанай зүйлшье гүүртэ, отара бүхэндэ тэжээлэй рационой ёһоор хубаарилагдажа угтанхэй.

Гэбэшье отделениин малай үбэлжөөнэй байранууд дээгүүр ябажа харахада, үбэлэй үедэ хүдэлхэлэ түл абалгада түгэс һайн бэлэдхэлтэй гэхын аргагүй. Малда таряанай зүйл эдюулхэ тэбшэ, кормушка дуталдана, шэнэ түл ехэ багаарнь хубаарилжа байлгаха клеткэ, хаалгануд үсөөн. Зарим отарануудта хурьгадай байра дулаасуулха пеэшэн заһагдаагүй, бэлдэгдээгүй байха юм. Мүн баһа малшадай өөһэдынь байра һайнаар заһаха, дулаалуулха талаар мүртэй юумэн хэгдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ тон шухала. Олохон малшад радио шагнаха аргагүйдэнэ. Газетэ, журналнуудые тон гээгдэжэ абана. Зарим малшадай гэрнүүд сагаадагдаа, сэбэрлэгдээгүй, үнгэржэ ерэхэдэ зайн гал оруулагдаагүй байха юм. Үбэлэй хүйтэнэй түлэг эхилжэ байбашье, малшадта түлеэн буулгагдаагүй байһаар.

Эдэ дурсагдаһан дутуу дундануудые ойрын сагта усадхабал, Үдын совхозой 1-дэхи отделениин малшад энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгые бараг һайн үнгэргэхэ, тингэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа дүүргэхэ бүхы арга боломжотой.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хорин аймаг.

...ИНАЛТЫН ...ОМИТЕДҮҮДҺЭЭ ...ДЭЭСЭНЭ

...элгын харюусалгатай үе... ямар зэргээр ниитын ...үһалагданаб, дутуу дун... ...үүдэй үзэгдэбэл, дары ...и тула ямар хэмжээнүүд ... гэжэ арадай хинагшад ...шалгана.

* * *

... аймагай Доржи Бан... нэрэмжэтэ колхоздо ха... мууһаа, байрын хүй... шалтагаалжа, шэнэ түл ...үбшэлдэг, гарзалдаг бэй... үнгэрэгшэ оной 10 һа... шада бүхы тугалнуудайнь ... нэтэ хуби үхөө. Иимэ ...түй ябадалда хайшан ...с табихаб гэжэ колхозой ... хэды дахин заседани ...лсэһэн аад, хараалһан ...үүдээ бодото дээрэнь бэе... правлениин түрүүлэг...хозой ахалагша мэргэжэл...дэдоггүй байтаа.

...и Зэдын аймагай арадай ...и комитедтэ тус колхозой ...ин түрүүлэгшэ нүхэр ..., зоотехник нүхэр Идам...гшэд дуудагдажа, шанга ...ен болоо. Хамтын малай ...залһанда нэн түрүүн зэ...айһан зоотехник Идамжа...ёр һарынгаа салингаар ...эхэ болобо. Колхозой тү...э Рабжуевта донгодолго ...гдоо.

... малай харууһа эрид һай...ха, шэнэ түл абалга һай...жидхэхын тула колхозой ...тодорхой хэмжээнүүд аб...руу, тугалнуудай гарзалха ...болюулагдаа.

* * *

...гадые эмнихэдээ ветери... хүдэлмэрилэгшэдэй ариг ... сахягүй дээрэһээнь ...«Оронто» колхозой хони...хэр Эрдынеевэй отарада ...ной түлгэ гарзалһан бай...нээ үнгэргэхэ газарые арюудхангүй, хурьгадай заһаа абалтада һаланаар хандаһан ушарһаань столбняк гэжэ халдабарита үбшэн бии болоо. Тэрээнтэй тэмсэхын тула зохисотой хэмжээнүүд түргэн абтаагүй. Оронгын ветеринарна участогай ахалагша ветврач Ю. Плотников, ветврач А. Баяндаева, ветфельдшернүүд Д. Бадмаев, Р. Бадмаева ооһэдынгоо уялгада харюусалтагүйгөөр хандаһанай түлөө шанга зэмэ амсаа: хоёр-хоёр һарынгаа салин хаһуулба.

Оронгын ветеринарна участогта мал аргалха хүдэлмэри эрид һайжаруулхын тула Улаан-Үдын аймагай арадай хиналтын комитет тодорхой дурадхал, һанамжануудые хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениидэ оруулаад, дүүргэлтыень шалгажа байнхай.

* * *

Кабанскын совхозһоо асарагдаһан һүнэй шанар муу гэжэ нэгэнтэ бэшэ гомдол ородог һэн. Арадай хинагшадай тэрэниие шалгажа үзэхэдэнь, һаалишад үнеэдые һаахадаа ариг сэбэрые хүсэд сахидаггүй байба. Үнеэдэйнгээ дэлэн арилгаха, аршахагүйгөө эхилээд, хүнэг амһартануудаа халуун уһаар угааха, һү шүүхэ гэхэ мэтын хангалтагүйгөөр сахигдадаг дээрэһээ шанар муутай һү гүрэндэ тушаажа, ехэ мүнгэнэй хохидолдо ородог байба.

Фермэнүүдтэ ариг сэбэрые сахиха хэмжээнүүдые абхуулаагүй байһанайнь түлөө совхозой ахалагша зоотехник Е. Губанов, гурбадахи отделениин зоотехник А. Аверин гэгшэдтэ шанга донгодолго соносхогдоо.

Һаяын сагта һүнэй шанар һайжаруулха хэмжээнүүд абтаха байха гэжэ эдэ нүхэд аймагай арадай хиналтын комитедые найдуулба.

ЭРДЭМТЭД—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

НОВОСИБИРСК. СССР-эй Наукануудай академиин Сибиригн отделениин Сибириин түб Ботаническа саадай эрдэмтэд хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ ехэхэн хубитаяа оруулнад. Эдэнэрэй табиһан картанууд хүдөө ажахыда ехэхэн туһатай байдаг юм. Красноярска хизаарай урда зүгэй 172 мянган дүрбэлжэн километр талмайе харуулһан энэ картань колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдтэ газар хүрьһэнэй шанар шэнжые эли тодоор харуулжа үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): научна хүдэлмэрилэгшэ Э. Ершова, биологиин эрдэмэй доктор А. Куминова, биологиин эрдэмэй кандидат И. Красноборов Красноярска хизаарай Шушенска районой ургамалай картые шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

ЭДЭНЭРЭЙ АЖАЛЫЕ МАГТАМААР

ТОСХОНДО оромсоортнай удаатнай хэдэн шэнэ гэрнүүд жэрылдэхэ... Эдэ гэрнүүд үнгэрһэн хабартаа баригдаһан юм.

— Холоһоо нүүжэ ерэһэн нүхэдэймнай гэрнүүд. Ехэ бэрхэ, ажалша зонтой болообди,—гэжэ эндэхи Ангир тосхонойхид баяртайгаар хэлсэдэг.

Ангир тосхоной захын нэгэ гэртэ Н. Г. Сафьянниковай булынхид һуудаг. Энэ айл байгша оной хабар Татарай АССР-һээ «Путь к коммунизму» колхоздо нүүжэ ерэмсээрээ, хамтын ажалда хамсыгаа шуужа ороһон байна. Гэрэй эзэн Николай Гаврилович һаамхай үнеэдтэ тэжээл бэлдэдэг ажалтай. Юлия Прокофьевна нүхэрынь эрэ хашарагуудые харууһалдаг, Екатерина басаганиинь һаалишан, Николай хүбүүниинь мал адуулдаг. Барандаа эдэнэр бэрхэ малшад юм. Ажал хэрэгээ табан хургандаа адли мэдэдэг. Зундаа Н. Г. Сафьянников өөрынгөө хүбүүнтэй хамта 162 һаамхай үнеэдые ногоондо үдэр, һүнигүй харюулаа һэн. Тиигэжэ Ангирай фермын һаалишад бэшэ фермынхидһээ һураггүй ехэ һү һааһан байна.

Энэ колхозой Нестеровскэ отделениин һаалишад Р. Сибгатуллина, Вашма Фардеева болон бусад мүн лэ оролдосотойгоор ажалланад.

Гадна энэ колхоздо нүүжэ ерэгшэдэй дунда дүй дүршэл ехэтэй механизатор, шофёрнуудые тоолохо болоо һаа олон. Тэдэнэй нэгэ хэдые эндэ дурдая. Раис Гилязов, Аркадий Саранов гэгшэд хабарай тарилгын үедэ, үбһэ, таряа хуряалга дээрэ эрхимээр хүдэлһэн байнад.

Нүгөө механизатор Николай Сычкиниие эндэ магтамаар. Хабарай тарилгын үедэ тэрэ мүн лэ амжалта ехэтэйгээр ажаллаһан юм. Шофёрнууд К. Мурзин, Г. Шианов, тракторист В. Сенищеков болон бусад түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсон, ниитын ажал хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа гарган хүдэлнэ. Бэрхэ хүдэлмэришэдтэй болоһонһоо хойшо колхозой ажал хэрэг эрид һайжаржа захалаа һэн. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ аймагай центрэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад, һурагшад тус колхоздо ерэжэ тарилгыень хэлсэдэг, таряаень хуряалсадаг һэн. Мүнөө жэл колхоз өөрынгөө хүсөөр бүхы хүдэлмэрөө бүтээһэн байна. Хабарай тарилга богони саг соо, түргэнөөр хэһэн, таряа хуряалгые аймаг соогоо эгээ түрүүлэн дүүргэһэн жэшээтэй. Урданиинь тус колхозой таряа хуряалгын хүдэлмэри хоёр-гурбан һара соо унжагайрдаг һэн. Харин мүнөө жэл энэ хүдэлмэри нэгэ һара соо бүтээгдэһэн.

Холоһоо нүүжэ ерэһэн хүдэлмэришэд ажахын бэшэшье һалбаринуудта, нэрлэхэдэ, мал ажал, барилга дээрэ олоороо хүдэлнэд. Тэдэнэй хүсөөр Зырянск, Батурино, Ангир, Нестерово тосхонуудта 30 гэр, хүүгэдэй саад, наймаан жэлэй һургуулиин хоёр, эхин һургуулиин нэгэ байшан, 250 хүнэй һууритай клуб гэхэ мэтэ баригдаһан гээшэ.

Мүн мал ажал хүгжөөлгэдэ, тэрээнһээ абтадаг ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ғоритойхон амжалта түйлагданхай.—Бэрхэ хүдэлмэришэдтэй болонхойбди,—гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд баярлан хэлэнэд.

Республикын бэшэшье колхоз, совхозуудта холоһоо нүүжэ ерээшэд һайнаар хүдэлжэ байнхай. Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхоздо байгша ондо 20 айл нүүжэ ерээ. Тэдэнэй олонхинь хамтын ажалда хамсыгаа шуужа оронхой, эдэбхи оролдолго гарган, магтаалтайгаар ажаллаһад. Жэшээлхэдэ, механизатор Олзо Дадеев таряа хуряалга дээрэ шалгаржа, «аймагай эрхим комбайнер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мүн нүгөө механизатор Георгий Ангапов ехэ амжалтануудые түйлаһан. Даажа абаһан участок дээрэһээ тэрэ кукурузын 1300 тонно набша намаа хуряаһан юм. Мүн таряа хуряалга дээрэшье тэрэ ехэ амжалтануудые түйлаһан. Мүн тус колхозой мал ажахы дээрэ хүдэлжэ байгшадые магтамаар. Жэшээлхэдэ, Иркилигэй отделениин һаалишан Г. Н. Карганольцева үнгэрһэн арба һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2180 литр һү һаагаа һэн. Колхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ тэрэ түрүүлжэ ябана.

Евдокия Стукова, Михаил Пашнин, Феоктист Козлов гэгшэд мал һайнаар шахан таргалуулжа байдаг нүхэд. Зунай сагта эдэрээ малай шэлүүрые сүүдхэдэ килограммаар нэмээжэ шадаһан байна.

Мүн Сэлэнгын совхоздо мүнөө жэл 30 айл Ростовско областьһоо нүүжэ ерээ. Тэдэнэр мүн лэ магтаал һайшаалда хүрэмөөр ажалланад. Нэгэ хэды хүдэлмэришэдэйнь ажал хэрэг тухай хөөрэхэдэ иимэ.

Ехэ-Сагаан гэжэ газарта Аликинтанай гэр булынхид ажаһуудаг. Энэ айлайхи бэшэнһээ юугээрээшье илгардаггүй. Гэрэй эзэн Евгений Петрович зундаа мал хараһан, мүнөө һаалишанаар хүдэлнэ. Тэрэнэй һамган Светлана Ивановна мүн лэ һаалишан юм. Найма һарын туршада энэ эхэнэр үнеэн бүриһөө 1770 литр һү һаагаа. Мүнөө үбэлэй сагта ехэ һү һаахын түлөө шармайн оролдоно.

Холоһоо нүүжэ ерэһэн коммунист Н. Д. Ярмолюк, һаалишан М. Н. Спинко, хонишод—үбгэ, һамган Шакро, Федосья Гургенадзе гэгшэд һайнаар хүдэлнэд. Нүхэр Ярмолюк зунай дүрбэн һаранuудта үнеэн бүриһөө 1547 литр һү һаажа, бэрхэ һаалишадые ахин гараһан байна.

Хүдөө ажахые саашадань эрид түргөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулжа байһан эдэ зониие колхоз, совхозой гэшүүд ехээр хүндэлдэг, харюусалгатай тушаалда дэбжээдэг байна. Жэшээлхэдэ, «Путь к коммунизму» колхозой гэшүүд холоһоо ерэһэн И. Ф. Кочетовые правлениин гэшүүн болгоһон. Сэлэнгын совхозой Ехэ-Сагаанай коммунистнар хүдэлмэришэн А. М. Ивановые отделениин партийна организациин секретаряар һунгаа. Эндэхи түрүү механизатор С. М. Емельянов тракторна бригада хүтэлбэрилнэ.

Холоһоо ерээшэдтэ колхозчигууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр хандуулна, шэнэ газарта түбхинэхэдэнь ехээр туһалнад.

Холоһоо ерээшэд бэшэ түрэлхидөө нишэ урина.

— Эндэхи байгаали, ажалша зондонь угаа ехэ дуратайбди,—гэжэ Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой гэшүүн нүхэр Бахтигареев хөөрэнэ.

— Эндэ ерэһээр тиимэшье үни болоогүйбди, бушуу түргэнөөр түбхинэһэндөө тон ехэ урма баяртайб. Колхоз манда гэр худалдан абажа үгөө. 4 центнер таряагаа, 100 түхэриг мүнгөөр, мяха, хартаабхаар һайса хангаа бэлэй. Бидэ мүнөө үнеэтэйбди, мүнгэшье һайн абанабди,—гэжэ тэрэ баяртайгаар нэмээ һэн.

Холоһоо ерэһэн хүнүүдэй ажабайдал, ажал хэрэгээрнь ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэд саг үргэлжэ һонирхожо байдаг юм. КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь нүхэр Шелковников, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Нагаев болон бусад сүлөө саг оложо, колхоз, совхозуудта нүүжэ ерээшэдтэй хөөрэлдэжэ байдаг. Ажалшад эдэ нүхэдтэй бүхы һанал бодолоо хубаалдадаг, тэдээнһээ һургаал, заабари абадаг.

А. ШУЛУНОВ,
БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажалай хүсэ хэрэглэхэ управлениин хүдэлмэрилэгшэ.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ...

МАРТАГДАҺАН КЛУБ

...гын аймагай XX партий...дын нэрэмжэтэ колхозой ...ки отделениин Залаа ню...50 гаран үрхэтэ айл ажа... Эндэ залуушуулшье ябана...н.

...най бараг һайн клуб бии. ...тэрэ клуб ехэнхидээ хаалга... байдаг. Ядахын сагта ки... харуулагданагүй. Эзэгүй ...аһан киноаппаратурань ... аһэ тооһондо дарагдашоод хэбтэжэ байдаг. Киномеханигые хүлеэһээр үнинэйбди.

Тиимэһээ Сэлэнгын аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Мадуев манай клубай ажал, хүдэлмэри һэргээхын тула киномеханигые оложо, манда эльгээхыень гуйнабди. Колхозой парком Залаа нютагтаа культурна ажабайдалай хүдэлмэри һайжаруулхын зорилгоор һанаагаа ехээр табидаг болоһой гэжэ һанагдана.

М. ЦОКТОЕВ.

Словацка Социалис Республикын байгуулагдаһан тухай соносхогдоо

ПРАГА. (ТАСС). Чехословацка федераци тухай хуулиин үндэһөөр Словацка Социалис Республика байгуулагдаа гэжэ 1969 оной январиин 1-дэ Словакиин ниислэл Братиславада баярай оршон байдалда соносхогдоо.

Чехословакиин гүрэнэй ба Словацка национальна тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Братиславска градта гол баяр болоһон байха юм.

Һүниин тэг дунда Чехословакиин гүрэнэй гимныи аялга зэдэлээ, артиллерийскэ салют үгтөө. Словацка Национальна Соведэй Президиумэй гэшүүд федерациин зал соо суглараа.

Соведэй түрүүлэгшэ О. Клокоч үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Тэгшэ эрхэтэй байха гол ёһонуудые хүтэлбэри болгон, аха дүү чех арадтай хүсэдөөр үгэеэ ойлголсон, словак арад өөрынгөө социалис эхэ орониие саашадань хүгжөөн дэбжээхэ.

Словацка Социалис Республика ЧССР-эй зүүн таладань оршоно. Республика Чехословакиин бүхы газарай 40 шахуу процентые эзэлнэ. ЧССР-эй 14,3 миллион зоной 4,5 миллион үлүүтэйнь Словакида ажаһуудаг. Шэнэ социалис республикын арадай ажахыда 1.750 мянган ажалшад, тэрэ тоодо промышленностьда —500 мянга гаран хүн хүдэлнэ.

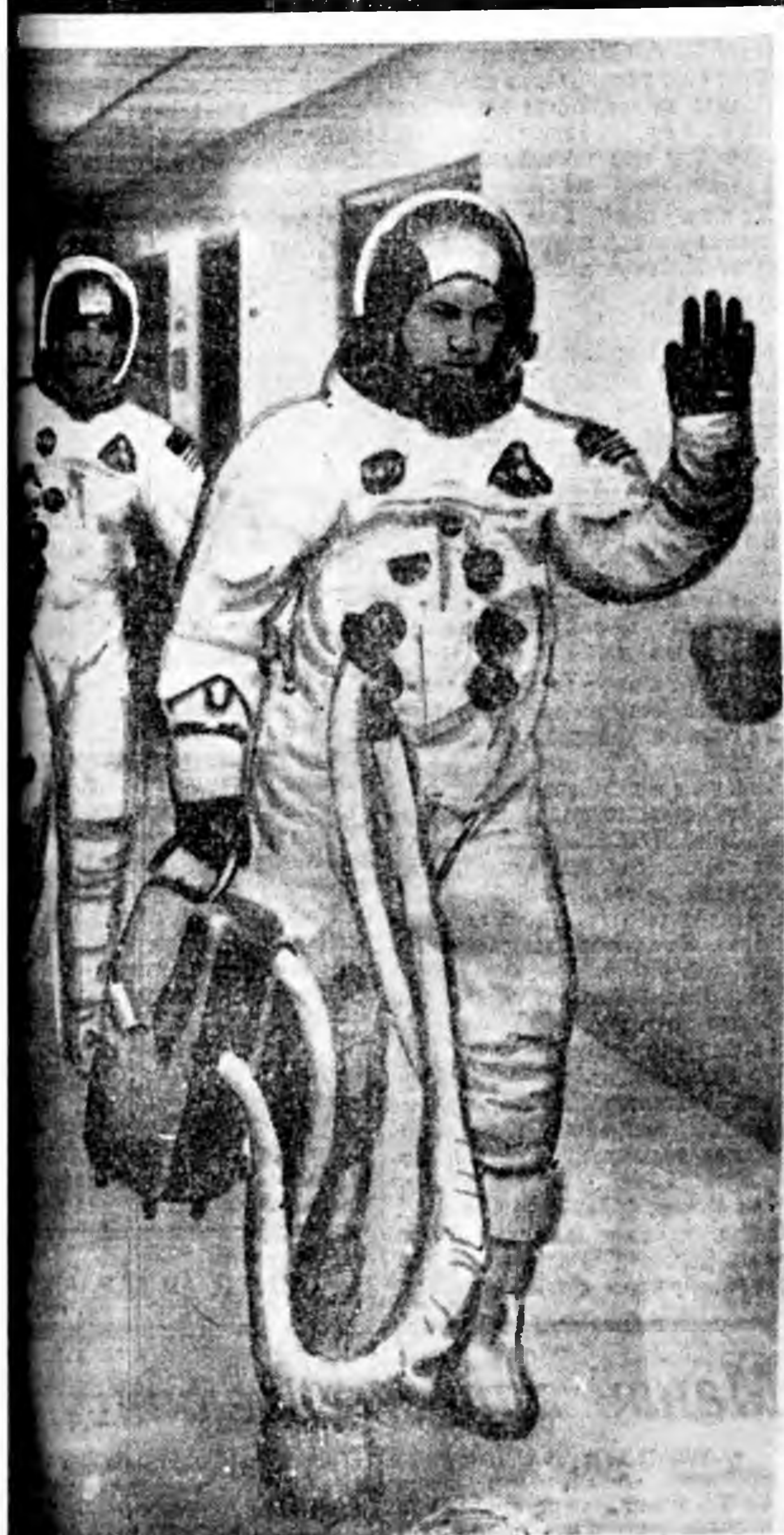
Словакиин Социалис Республикын правительство

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнээр һунгагдаһан Словацка Национальна Соведэй Президиумэй түрүүшын заседани Братиславада январиин 2-то болоо. Чехословацка федераци тухай конституционно хуулиин ёһоор Словацка Социалис Республикын правительствые Президиум томилоо.

Правительствын түрүүлэгшээр Штефан Садовский, правительствын түрүүлэгшын орлогшонороор—Юлиус Ганус ба Йозеф Зрак томилогдоо.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ БЭЛЭГ

ЯРУНДЕ, январиин 2. (ТАСС). СССР-һээ Камерунда байдаг посольствын түлөөлэгшэ СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын бүлгэмэй союзай бэлэгые — «Арадуудай ханинар» гэжэ кинофильмые Камерунай Улаан Хэрээһэнэй Түрүүлэгшэ, Зүүн Камерунай премьер-министр Симон Пьер Чунги гэгшэдэ шэнэ жэлэй урдуур дамжуулан үгөө. Камерунай Улаан Хэрээһэндэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө, тэрэнэй бүхы хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсадагайнь түлөө Советскэ Улаан Хэрээһэндэ ба СССР-һээ Камерунда байдаг посольстводо Симон Пьер Чунги халуун баясхалан хүргөө.

США. Американ космонавтнууд — агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ...овник Фрэнк Борман (экипажай командир), агаарай-сэрэгэй ...үдэй майор Уильям Андерс, далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй капи... Джеймс Ловелл гэгшэд «Аполлон-8» гэжэ замбуулинай онгосоор ...ые амжалтатайгаар тойрон ниидэжэ ерээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: космонавтнууд Фрэнк Борман, Джеймс Ло...

ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

Л. СВОБОДЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ПРАГА. (ТАСС). Социализм манай эхэ ороной ерээдүй болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд Чехословакиин радио ба телевиденеэр шэнэ жэлэй үгэ хэлэхэдээ, ЧССР-эй президент Людвик Свобода мэдүүлээ. Манайта ондоо зам байхагүй гээд президент үргэлжэлүүлэн хэлээ. Манай уласхоорондын гол түшэг хадаа Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай тэгшэ эрхэтэйгээр тогтоогдоһон харилсаан ба холбоон болоно гэжэ бидэнэр тоолодог байнабди. Иимэ удхатайгаар али алиндаа ашатай туһатай холбоо болон хани барисаа тэдэнтэй хүгжөөхые бидэнэр хүсэнэбди. Уласхоорондын иимэ эрхэ байдалда манай арадай өөрынгөө ороной эзэн байхаар гол ёһонуудые бидэнэр саашадаа шууд сэхээр бэелүүлхэбди.

Гараад байһан жэл гүрэнэй ажабайдалда тон гайхамшагта жэл болохо, тэрэнэй үрэ дүнгүүд ороной хуби заяае олон жэлнүүдтэ тодорхойлхо. Энэ хадаа хамагай түрүүндэ гүрэниие федеративна болгохо жэл мүн гээд тэрэ мэдүүлээ. Федеративна байгуулалтатай эрхэ байдалда олон амжалта түйлахыень хоёр республикада, манай хоёр арадта хүсэнэб.

Энэ жэл гүрэнэй ба общественэй бүхы ажабайдалай саашадаа тогтууритай болохо социализм бусад орэнуудтай манай харилсаанuудые саашадань һайжаруулха жэл болохо ёһотой гээд Л. Свобода саашань хэлээ. Манай республикын социалис хани нэгэдэлэй ашатай туһатай, үнэхөөрөө эдэбхитэй ба тэгшэ эрхэтэй хубинь байха тухай эндэ хэлэгдэнэ. Энэ хадаа манай аша туһадашье, бүхы уласхоорондын хани нэгэдэлэй аша туһадашье тааруу байна. Манай гүрэнэй ба ниитын ажабайдалда бидэнэр олон хубилалта оруулжа байнабди, оруулха ёһотойшье гээшэбди. Ороной гүрэнэй болон политическэ аппарадуудай ёһотойл демократическаар хүдэлдэг байхые оролдохо, энээнэй тулада бүхы шухала хэмжээнүүдые бидэнэр абаха ёһотойбди.

Эхэ оронойнгоо аша туһада зорюулан, шэнэ зоригтойгоор ажаллахыень бүхы эрхэтэдые ЧССР-эй президент уряалаа. Бидэнэр хамагай түрүүндэ үгэдөө хүрэжэ, бодото хэрэг бүтээхэ ёһотойбди гээд тэрэ мэдүүлээ. Манай зорилгонуудта үнэн сэхэ байһанаа мүнөө уряа лозунгнуудаар, декларацинуудаар, гоё гоё үгэнүүдээр элирхэйлэн мэдүүлгые үсөөрүүлхэ, харин бүри үнэн сэхээр ажаллаха хэрэгтэй. Нэгэ газартаа тогтожо болохогүй, урагшаа дабшаха, республикынгаа аша туһын тулада ажаллаха хэрэгтэй.

Анхаралаа ехээр табихаар манай ажабайдалай шиидхэхы һалбари хадаа арадай ажахы болоно гээд Л. Свобода тэмдэглээ. Энэ талаар хэдэн орёо асуудал шиидхэхэ шухала гээд тэрэ зааһан байна. Тэдэнэй нэгэниинь гэр байрын барилга болоно гэжэ президент тоолоно. Энэ хадаа экономическа асуудал байхаһаа гадна, мүн политическэ ба энэрхы сэтьхэл гаргалгын асуудал болоно гээд тэрэ заагаа. Үхибүү ёлонтой хэдэн олон булэнэрэй ба залуу хүнүүдэй байраар дуталдадаг байһан ушар миниие һанаа зобооно. Бидэнэр эдэ асуудалнуудые КПЧ-гэй ЦК-гай һаяын пленум дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Саашанхи үедэ байрын барилга түрүүшын ээлжээнэй политическэ зорилго болоно гэжэ дахяад онсолон тэмдэглэгдээ.

Манай экономикые һайжаруулхын түлөө эршэтэ тэмсэлые хүн бүхэн өөртөө ба бусадта үнэн сэхээр хандахын түлөө тэмсэлээр эхилхэ ёһотой гээд президент заагаа. Һайн, эрхим шанартай ажалда общественэй зүйһөө хүндэтэйгөөр, баясхалантайгаар хандадаг ябадалые һэргээхэ хэрэгтэй. Мүнөө жэлдэ амжалта түйлахын түлада хамагай түрүүндэ хүн бүхэн хүдэлдэг газартаа үнэн сэхээр ажаллаха, багашье, ехэшье коллективүүдэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилэгшэд харюусалгатай, шууд сэхэ байха ёһотой.

Хайшаашье харахадамнай олон хүдэлмэри. Эрхэтэй хүдэлмэри, тиихэ мүртөө манай эсэгэ орониие бүтэндэмнай зол хуби олгохоор орон бидэнэй хамтаараа болгожо шадаха байһые найдуулхаар хүдэлмэри бидэниие хүлеэжэ байна.

Энэ жэл манай арадуудта һайн жэл болог лэ. Энэ жэл амгалан жэл, дэбжэлтын жэл, амжалтата ажалай жэл болог лэ гээд ЧССР-эй президент үгынгөө түгэсхэлдэ онсолон тэмдэглээ.

Ливанай Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри

БЕЙРУТ. (ТАСС). Израилиин зүгһөө таһалгаряагүйгөөр гай түбэг татагдадаг болоһон дээрэһээ дотоодын аюулгүйе сахиха хүсэнүүдые Ливанай армиин мэдэлдэ дамжуулан үгэхэ тухай шиидхэбэри Ливанай Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Ороной гадаадын ба дотоодын аюулгүй байдал хангаха уялга армида даалгагдаһан байна бшуу. Бейрудэй радиогой дамжуулһанай ёһоор, демонстрацинууд болон митингнүүдые үнгэргэлгые хорихо тухай урда тээнь абтаһан шиидхэбэриие Министрнүүдэй Совет лаблаһан байна. Бейрудэй уласхоорондын аэродромдо үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 28-да Израилиин сэрэгэйхидэй дээрмэдэлгын добтолго хэһэнһээ, декабриин 31-дэ Израилиин сэрэгэй самолёдуудай харата зорилгоор Ливанай агаарай хилые дабаһанһаа уламжалан, орон доторхи политическэ байдалай улам шахардуу болоһон дээрэһээ иимэ шиидхэбэри абаха шухала болоо гээд мэдээсэгдэнэ.

ДРВ-дэ буудуулан унагаагдаба

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай арадай армиин зенитчигүүд ДРВ-гэй агаарай хилые дабаад, Хабак провинци дээгүүр ниидэһэн американ пилодгүй самолёдые январиин 2-то буудажа унагаагаа.

ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор, ДРВ-гэй огторгойе баатарлигаар хамгаалагшад хамта дээрээ 3.258 американ самолёдые буудажа унагаагаа.

Палестинын партизануудай ябуулганууд

КАИР. (ТАСС). «Аль-Асифа» гэжэ организациин партизануудай отрядууд Мёртво далай шадар байһан гэрые январиин нэгэнэй һүни тэһэлээ. Энэ гэр соо израиль офицернүүд байрладаг байгаа гээд МЕН агентство мэдээсэнэ.

«Аль-Асифын» бусад отрядууд Израилиин сэрэгэй лагериие миномёдуудаар, томо ракетэнүүдээр буудаа.

Декабриин 30-най һүни энэ организациин отрядууд Негев гэжэ губи руу гэнтэ добтолжо харуулшадыень усадхаад, нефть бэлүүрдэдэг станциие тэһэлээ. Мүн энэ районд нефть халагалдаг гурбан ехэ амһартые партизанууд тэһэлээ.

«Аль-Асифын баһа нэтэ отряд израилиинхидэй ажаглалтын пунктые тэһэлээ.

Конгын (Браззавиль) шэнэ президент

БРАЗЗАВИЛЬ, январиин 2. (ТАСС). Конгын (Браззавиль) засагай верховно орган болгшо Революциин Национальна Совет (НСР) НСР-эй гүрүүлэгшэ Мариан Нгуаби гэгшые республикын президентээр томилоо.

Тиихэтэй хамта, правительствын ба Революциин Национальна Соведэй составта зарим хубилалтанууд болоо. Гүрэниие толгойлогшын уялгые мүнөө хүрэтэр нэгэн доро толгойлжо байһан капитан Альфред Рауль правительствые толгойлогшо заналаа үлөө.

Ондоо хүнэй зүрхэ табюулһаар жэл болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). ЮАР-ай шүдэнэй врач Ф. Блайбергын ажабайдалда 1969 оной январиин 2 — гайхамшагта үдэр болоно. Тэрэ 59 наһатай. Тэбхэр жэлэй урда тээ профессор К. Бернардын хүтэлбэрээр бүлэг мэргэжэлтэд тэрээндэ ондоо хүнэй зүрхэ табиха талаар угаа орёо операци хээ бэлэй. Аргаламжын һүүлээр Блайберг госпитальһоо гараад, юрынгөө ажабайдалда тэхэрһэн байгаа. Мүнөө үедэ Блайбергын бэе яһала гэмгүй, город соогуур ябадаг, уһанда ородог, автомобиль жолоододог. Гэбэшье тэрэниие врачнууд саг үргэлжэ хинан шалгажа байдаг юм.

Студентнүүдые хашана, хэһээнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нёдондо жэлэй октябрь һарада болоһон студентнүүдэй буһалгаанда хабаадагшад тушаа Калифорниин университедэй Беркли городтохи захиргаан шэрүүн шанга хэмжээнүүдые абаа. Долоон эгээн лэ эдэбхитэй студент шэнэ жэлэй урдуур һургуулиһаа гаргагдаһан байна. Хэшээлдээ ябахань 31 студентдэ саг зуура хоригдоо. Үшөө 133 хүндэ хэрбээ дахяад «гурим журам» эбдээ һаа һургуулиһаа гаргагдахат гэжэ урдшалан һануулагдаа.

США-гай негр хүн зоной соёл культурын түүхые шудалга болохо тухай негр-студентнүүдэй хэһэн эрилтэнүүдые хангахаһаа захиргаанай арсаһанһаа шалтагаалан октябрь һарада университедтэ буһалгаан болоһон юм.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

☒ *Буряадшалһан фильмүүд.*

☒ Уран шүлэгэй долгин.

☐ **Элдэб һонин.**

БУРЯАДШАЛҺАН КИНО

Нёдондо февраль һарада Улаан-Үдэдэмнай кинохроникын Зүүн-Сибириин студиин Буряадай филиал анха түрүүн эмхидхэгдэжэ, жэл бүри уран һайханай 15—20 кинофильмнүүдые буряад хэлэн дээрэ оршуулха, богони хэмжээнэй документальна 3—4 фильмүүдые шэнээр бүүлгаха гэһэн зорилго табигдаа бэлэй. *Тэрэ гэһээр түс филиалай хүсөөр яһала ехэ юумэн хэгдээ: уран һайханай юһэн кинофильм ород хэлэнһээ буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаһан, манай буряад ороной ажабайдал харуулһан богони хэмжээнэй найман фильм бүтээгдээ гээшэ. Энэ документальна зурагланнуудые М. П. Дягтерев, А. Г. Сидлер гэгшэд бүүлгажа, «Зүүн-Сибирь» гэһэн киножурналда гаргуулаа.*

Гэбэшье түрэлхи хэлэн дээрэ болгогдоһон фильмүүдые хүн зоной дунда дэлгэрүүлхэ, һонирхол үүсхэхэ талаар үшөөл һанаһанда хүрэмэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, нютаг нютагуудта буряад хэлэн дээрэ оршуулагдаһан кинофильмнүүд тушаа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, хэблэлдэ шүүмжэлэл, ажаглалта гү, али һайшаалаа мэдээсэн бэшэжэ байха тухай һанамжалнаб: энэмнай олохон артистнууд, операторнуудай һайхан үүсхэл, ажал хүдэлмэриин бодото сэгнэлтэ болохо, тэдэниие урмашуулжашье үгэхэ байна.

Жэшээнь, энэ жэлэй ноябрь һарада бидэнэр «Пароль не нужен» гэжэ хоёр томо хубиһаа бүридэһэн уран һайханай фильм буряадшалаабди. Энэмнай декабрь һара соо нютагай экрануудта гаража эхилээ. Түс фильм удха, найруулгынгаа талаар угаа һонирхолтой. Эндэ граждан дайнай үеын баатарнууд Постышев ба Блюхер, мүн тагнуулшан Исаев тухай, Алас-Дурнын республикада 1920-ёод онуудта тохёолдоһон хатуу шанга үе сагууд тухай хурса һонороор хэлэгдэнэ.

1921 он. Граждан дайн дүүрэхэ дүтэлжэ байба. Залуу совет республикын үмэнэ угаа ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдобо: талха хилээмэ, түлишэшье байхагүй, һандаралда ороһон ажахыгаа һэргээхын тула мүнгэ зөөришье олдохогүй — нимэл хүшэр үе һэн.

Колчагай сэрэгүүдэй бута сохигдоһоной, партизанuудай хүдэлөөнэй үргэдэһэнэй эсэстэ Антантын болон США-гай ээрхэг түримхэйшүүл сэрэгүүдээ Сибирь, Алас-Дурна зүгһөө бусаан абаашаха, харин Японой самурайнууд далай шадарай газарнууд руу түрилдэхэ баатай болоо һэн.

Бидэнэр тэрэ үедэ Японтой сэхэ тулалдаха хүсэ шадалгүй байгаабди. Ушар тиимэһээ 1920 ондо В. И. Ленинэй үүсхэлээр Алас-Дурна зүгэй республика (ДВР) тогтоогдоһон юм.

1921 оной май һарада Владивосток хотодо японтон революцида эсэргүү буһалгаа үүдхэжэ, «ородой шэнэ правительствын» толгойлогшоор Меркулов гэдэгые томилно. Коммунис партиин бүхы эмхинүүд нюуса байдалда ороно. Америкэ болон Франциин түримхэйлэгшэдэй туһаламжа абаһан Японой болон сагаан гвардиин сэрэгүүд үсэд шангаар зүрибэ. ДВР-тэ аюултай, бэрхэтэй байдал тохёолдобо.

Иимэ болоходонь, В. И. Ленинэй дурадхалаар Василий Константинович Блюхер, Павел Петрович Постышев гэгшэд ДВР ошоно. Эдэнэр партизануудһаа бүридүүлэн сэрэг эмхидхэхын, Японтой эбэй хэлсээ баталхын тула угаа ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энэ үедэ мүн Ф. Дзержинскиин үүсхэлээр тагнуулшан Всеволод Владимиров нюуса Исаев гэһэн фамили доро Владивосток хото эльгээгдэжэ, шэн ба[…] гын үльгэр жэшээ харуул[…] тэрэ Исаев гэдэг сагаан г[…] ара талада хүдэлжэ, тэд[…] маг нюуса һанаашалга, […] дые элирүүлжэ үгэнэ, М[…] атаман Семенов хоёр[…] боо барисаае таһална.

Сэхэнь хэлэхэдэ, түс ф[…] манай республикын а[…] ехэл һонирхожо хараха[…] даа. Тэрээнэй гол рол[…] Буряадай драмтеатрай, ра[…] лон телевидениин шта[…] артистнууд В. Лубсанов, […] божабай, П. Цыбжитова […] бусад буряадшалһан. […] ень И. Бальдиров орш[…] юрэнхы дээрэнь Д.-Р. Г[…] жиев хүтэлбэрилһэн байна.

Манай артистнууд мүн[…] бусад олон фильмүүдые б[…] шалха түсэбтэй. Энэнь хүн[…] халуунаар угтуулха, һайш[…] аабза гэжэ найданабди.

Буряадшалһан кинофильм[…] бултаараа хараял, нүхэд!

Д. САНЖИ[…]
кинохроникын Зүүн-Сибир[…] студиин Буряадай филиа[…] даа[…]

Натуралистын тэмдэглэлһээ

НАМАРАЙ АЯЛГА

Хэнэйшьеб хатаржа, дэбхэншэжэ байһан абяан намайе һэреэжэрхибэ. Тархяа үргэбэб. Түүдэг унтараагаи, утаан шүүд лэ ууяна. Шулуун соогуур булагай уһан шолшогононо. Тиин гэнтэ: «Бяу, бяу-у!» гэһэн абяан дуулдаба. Гуран! Дахинаа юумэнэй һүрэхэ, дэбхэншээхэнь юоностобо. Гансал нэгэ газартаа — ехээр гайхашабаб. Шүдэрлүүлһэн юумэ шиинги. Һонирхолтой. Гуран намайе харанагүй, харин лэ утаанай үнэр абажа һонирхобо аа гү.

Шэнэһэн мододой нюсэгэн мүшэрнүүдээр һарын шарахан толи халхалаатай. Оршон тойронние обсорон адагланаб. Гураншье харагдашаба. Тон булагай саана. Минии лэ дэбхэншээнэ. Хүрэһэн газар хэнгэрэг мэтээр доһолно. Баһа шубуухай наринханаар пишаганаба. Иимэ юумэ хэзээдэшье дуулаагүй хүнби. «Еһотойл хүгжэм лэ даа, — гэжэ бодоноб.— Теэд энэ хүгжэм хэнэй урда наадагдана гээшэб? Али хүсэһэн, дурлаһан амитанайнгаа урда гү?» Теэд иигэжэ һанаһамни зүб байба. Һаранье мүшэрнүүдэй саанаһаа толорон гаража, оршон тойронние гайхалтай зохидоор гэрэлтүүлбэ. Холошог, набтархан модон доро гүрөөһэн зогсоно. Үшөө тэрээнэй мүшэр угзаран зулгаахые харабаб.

Би ой тайга соохи энэ гоё һайхан зурагые үглөөгүүршье болотор харахаар бэлэн зогсоноб, гэбэшье намарай һүниин амисхаал хүйтэ даажа, гал түүдэгээ һэргээхэ баатай болобоб. Һууж байһанаа бодошобоб.

Нэгэл һайн бэшэ юумэ үйлэдэһэн мэтээр зосоомни уярба. Юундэб? Өөрөөшье ойлгобогүйб. Түүдэгээ тойроод ябуултанаб. «Али энээн дээрэһээ гээшэ гү?..» — Өөрөө миһэрнэб. Тиигээд өөрыгөө наада барнаб. Зүб лэ даа, яһалал тиигээб. Гүрөөһэдшье һаань, тэдэниие ажаглан шэртэхэ гээшэ аягүйл. Би үлүү хүн байшаба ха юмбиб.

ҺҮНИИН АЙЛШАН

Тэрэ үдэртөө нилээд ябагалбаб. Үдэшэндөө хоёр хүлнүүдни эсэжэ, һалд һуушабаб. Хэбтэ, зогсошье адли. Октябриин һүүл үнгэржэ, эндэ тэндэ саһан сайжа байгаа һэн. Гал носоонгүй унтаа һаа халаһан хэрэг. Нэгэ бишыхан талмай дээрэ гарабаб. Оршон тойронние обсорон харанаб. Ой модоной орой дээгүүр һара дүүхэй аяншална. Талмайшье урдамни альган дээрэ мэтэ аржына. Болгоомжотойгоор харахадамни, тэрээнэй тэг дунда багахан хоёр бухал обойлдожо һууба. «Лесник сабшаа ёһотой» гэжэ һананаб. «Энэ бухалнууд соо орожо хэбтэшоо һаа, даарахагүй һэн хаб», — гэжэ шиидэбэб. Урда тээньшье иимэрхүү ушар тохёолдодог бэлэй. Бухалай ороне дээшэнь ангайтар үргөөд лэ, тэрээ руунь шурган орогдобо. Һөөл зохид хэбэртэй: зөөлэншье, дулааншье. Гансал бүгшэм бүтүү. Нюурайнгаа урда нүхэ гаргабаб. Эгээл дээрэмни одо мүшэд эмнисэгээлдэнэ. Һарын толон доро балайшье хурса бэшээр яларна. Иигэжэ хара хараһаар лэ үргэһэндөө диилдэшэбэб. Тиин гэнтэ хэн юуншьеб нюур уруумни амисхаалан үлеэбэ гээшэ. Ехэ намжар һонихоноор — даараһан намайе дулаасуулха гэһэн юм шэнгеэр. Нюдөө онгойлгобоб. Ямаршьеб харанхы хара юумэн мүшэдые халхална. Урдуурни энэм һалганажа байһан мэтээр үзэгдэнэ. «Үгы, лагаа гайхалтай юм? Али зүүдэлжэ байна гээшэ гүб?» — гэжэ бодоноб. Үгыл даа, сохом һэонихэйб, сохом лэ нэгэ юумэн нюурайм урда дээшэ доошоо болон, һалганан хүдэлнэ: ехэ аблагүй, аргаахан, зохидоор. Амиды амитан бэшэ, харин газ хии мэтэ. Тиигээд лэ энэ гайхалтай юумэмни минии нюур уруу хурса хюмһатай һабарнуудаа шэглүүлбэ гээшэ. «Яба тоомоо таһаржа бэи. минутал соохоно тэсэжэ үзөөрэй», — гэжэ сахилгаан түргэнөөр бодоноб. Тоншье болгоомжотойгоор гартаа буугаа абахые оролдобоб. Гэхэтэймшье адли тэрэ һонин амитамни отторгой өөдэ дэгдэшэбэ. Гайхан харанаб — шубуун лэ ха юм даа: далитай, толгойтой. Томохон лэ шубуун. Үгы, теэд энэмни ямар нэтэрүү амитан байшабаб. Буугаа үбһэн соогуураа бэдэрэн олоод, амыень газаа тээшэнь ёдойлгоод, буудахаар бэлэн болоод һуутарни үнөөхимни минии дээгүүр нэгэ дахин элижэ тойроод, сэхэ бухал дээрэмни тогтошобо. Буудажархибаб. Шубууншье хажуу тээшээ шарбажа, газар үмхэн унашаба.

Үглөөгүүр бухалһаа гушаад метрэй зайда алуулһан шара шубуу олобоб. Һүниндөө энэш үбһэн соохоо халта бултайһан минии нюурые ямар нэгэ жэжэ арьяатан шэнгеэр һанаһан байгаа гээшэ ха. Хёрхо хурса нюдэтэйшье һаа, иимэ алдуу хэжэрхёол даа.

М. БАРАНОВ.

МОСКВА ОШООД ЕРЭЭ

Түүхэтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ехэ амжалтануудые туйлаһан Ахын бүлэг малшад ВДНХ-да Москва хото ошоһоноо нютагаа бусажа ерээ.

Тэдэнэй тоодо «Коммунизм» колхозой түрүү һаалишан Должит Ендонова, «Улаан-Ахын» һаалишан Мария Самбуева, «50 лет Октября» колхозой мал адуулагша Владимир Балданов, механизатор Семен Путункеев, Дулма Галсанова (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд ороно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын выставкэдэ Москва хото ошожо ерэһэн «50 лет Октября» колхозой мал адуулагша В. Балданов эрхим механизатор С. Путункеев хоёр.

П. ЖУЖАЕВАЙ фототекст

Цыбен-Доржи ЦЫДЕНОВ

ҺУРША БАСАГАН

Энгэртэй дэгэлэйнгээ
баруун хамсые шамаад,
Эрхнибшэлэн харбадаг
үбгэн баабай бэшэл,
Эбэр номоной
түхэреэн болотор татаад,
Шэбшэн харбадаг
Шэлдэй Занги бэшэл!
Юундэ теэд,
һуршанууд шууяа зэдэлнэб,
Юундэ зон
альга ташан баралнаб?
Уяхан бэетэй
юрын буряад басагахан
Удаа удаагаар
тудана сагаалсын зүрхые,
Барэй, бара даа!
Басаганаймни мэргэниинь! —
гэлсэнэ.
Бара, бара даа,
баабайһаа дээрэл! — гэлсэнэ.
Уужам дэлгэр
Буряад нютагайм басагад
Урданай эсэгэнэрэй
уг дамжуулаа ха... магад.
Тиимэшье байг лэ
хамаагүй бидэндэ
Тэрэ үеһөө
ондоо сагта
һуунабди мүнөө!
Арад зонноймнай
ажана байдал залиршагүй,
Алдар солоороо
абгайнарнай ингэжэ
суурханал!

МЕДСЕСТРА

Хүхюун зулгы
хүндэ налархай зангаараа
Хүнэй сэдьхэл,
хүсэ шадал хөөргэнэш.
Үбшэнтэнүүдтэй
үдэшын аалинда
гансаараа
Үльгэр домог,
Уншаһан номоо хөөрэнэш.
Элдэб шэдитэ
мүнөө үеын эмүүдээр
Эндүүгүйгөөр
уулгана, тарина —
аргалнаш.
Баран эдэгээд,
баяртай халуун үгэнүүдээр
Баруун гарыеш
баяр хүргэн баринад.
Зүгөөр минии
зүрхэнэй бусалма
халууе
Эдэгээхэ, буураaха
эмүүд дэлхэйдэ олдоногүй.
Гансал шинии
галта харасынш даруусе
Гаталан алад
гаража ошожо болоногүй.
Ага.

Убэлэй ой соо. Шандаганай мүрнүүд.
П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюд.

БУЛАГ АРШААН... ХАРМААНДА

Алдарта минеральна булаг Боржомиин аршаание хармаандаа «хээд» ябажа болохол. Грузиин эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент Дмитрий Эристави, инженер-технолог Шота Кулулашвили гэгшэд «Боржомиие» порошок болгожо шадаа. Газированно уһанда хоёр тиимэ таблеткэ буйлуулхада, нэгэ шэл аршаан болохо юм.

Хуурай «Боржоми» еһото булаг аршаанайнгаа хамаг бодосые алдаагүй, эмнэлгынгээ шанарые бүрин абажа шадаһан байна. Иимэ хуурай «Боржоми» промышленна аргаар буйлуулха предприятиин барилга Грузида ерэхэ жэлһээ эхилхэнь. Одоо «Боржоми» шэллэжэ гаргаха үйлэдбэри Советскэ Союзай алишье хотодо байгуулха аргатай болоно бшуу.

Ю. ГОЛЬДМАН.

Тбилиси.

12 КИЛОГРАММ ШЭГНҮҮРТЭЙ «ДУҺАЛ»

150 жэлэй урда тээ мүнөөнэй Белоруссии дээгүүр шулуун «мүндэр» үнгэрһэн байгаа гэһэн тобшолол Минскдэхи геологиин эрдэмэй институдай шэнжэлэгшэд гаргаһан байна. Тиимэ «мүндэрэй» үлэгдэлые хүнүүд мүнөө хүрэтэршье слоһоор. Брагинска районой Осиновско тосхонһоо түс институдта тиимэ мүндэрэй 12 килограмм шэгнүүртэй һүүлшын «дуһал» асарагдаба. Тэрэ жэбээр хушагдашаһан томо гэгшын тэнгэриин шулууе «Красное» гэжэ совхозой трактористын басаган, гурбадахи классай һурагша Аня Федосенко олоһон байна.

Тэрэ олзыень институдай эрдэмтэд Брагинска районһоо олдодог метеоридуудай хэлтэрдэһэн мүн гэжэ баталаад, тэндэхи тэнгэриин шулуунуудай жасада оруулба. Энэ районһоо иимэ метеоридууд олдодог болоһоор 150 гаран жэл болоо. Мүнөө эндэ тиимэ арбаад шулуун бии. Бүхыдөө 800 шахуу килограмм. Эдэ бүгэдэ түмэр-шулуун метеорит гэхэ гү, ондоогоор хэлэбэл «Палласит» гэжэ нэрлэгдэдэг. Тиимэ «шулуун» хоморшог дайралдадаг юм.

Иимэ шулуунуудай энэ нэгэл районһоо олдодог тула, Белоруссиин зүүн-урда хубида угаа томо метеорит тэһэрһэн байгаа ха гэжэ эрдэмтэд тухайлна. Тэрэнэй дальбардаһан түмэр-шулуун мүндэр, хэдэн арбаад километр утатай талмай дээрэ унаһан байгаа хаш.

С. РАТГАУЗ.

Минск.

100 ЖЭЛЭЙ ҮНГЭРӨӨД БАЙХАДА...

1868 оной календарьта һонирхолтой тоонууд толилогдоһон байна. Тэндэ Россиин империин городуудай хүн зоной тоо харуулагдаһан байха юм. Зарим томо городуудай тиихэ үеын зоной тооe манай ороной мүнөө үеын арад зоной ургалтын тоотой сасуулан харуулхада, эли тодо боложо үгэнэ.

Городууд	1868 ондо [мянган хүн]	1966 оной январиин 1-дэ [мянган хүн]
Алма-Ата (хуушанай Верный)	6,2	640
Баку	13,4	1175
Вильнюс (хуушанай Вильна)	78,9	309
Ереван (хуушанай Эривань)	14,2	652
Эрхүү	28,0	409
Казань	71,9	804
Каунас (хуушанай Ковно)	31,6	276
Киев	68,4	1383
Кишинев	94,1	293
Красноярск	10,0	557
Ленинград (хуушанай Санкт-Петербург)	539,1	3665
Минск	24,3	749
Москва	368,1	6482
Ригэ	102,0	669
Ростов-на-Дону	39,0	737
Свердловск (хуушанай Екатеринбург)	21,8	940
Таллин (хуушанай Ревель)	29,4	335
Тбилиси (хуушанай Тифлис)	60,8	803
Улаан-Үдэ (хуушанай Дээдэ-Үдэ)	40,0	220
Харьков	52,1	1092
Челябинск	5,9	820
Шэтэ	3,0	201

Эдэ сасуулһан тоонууд 1968 оной календарь дээрэ бэшээтэй.

Б. ГАЛСАНОВ

ЮРЭ БУСЫН УША[…]

(ИНТЕРМЕДИ)

Басаган: Данзан Тыхеевич!

Бригадир: Юун бэ?

Басаган: Нихэдээ энэмнай юун боложо байна гээшэб?

Бригадир: Юун болоо юм даа, түргэхэн хэлээд орхил даа, нариин гэдэһэмни ханшартаа няалдахаяа байна.

Басаган: Хойто нутымнай трактор баһал байжа байһаар.

Бригадир: Теэд яагааб, тэндэл байха ха даа байгаа юм ааб даа.

Басаган: Хари хари, байха ха даа. Үгы теэд хэмнай малшадайнгаа үбһэ зөөхэ юм?

Бригадир: Ей-е даа, юугээ шашажал байнаш даа, үни хэлээд орхихогүй. Гомбомнай хаана юм?

Басаган: Город ошоһоор хоёр хонобо.

Бригадир: Яаһан золиг хүбүүн гээшэб! Энэ халуун хаһа соо городоор зайжа ябаха. Байза даа, ажалай дүрим эбдэхэдэ ямар бэ гэжэ мэдэдэг болохош!

Басаган: Теэд тэрэшни үбдөөд, город доктортo ошоо ха юм.

Бригадир: Үбдөөд? Ямар үбшөөр?

Басаган: Һамгантаяа хэрэлдэжэ байһаар ойлгонгүй, хэлээ хазажархёо юм ха.

Бригадир: Татай! Үгы таһа хазажархёо бэшэ юм ааб даа?

Басаган: Хахадынь лэ хазаа юм хаш.

Бригадир: Барнаатшни, энэ сүлөөгүй сагта хэлээ хазажа наадажа байха. Үгы юрэдөө, угайдхадаа, хабар тээшэ, үгы һаа, зун тээшэ... зун хазажа хэбтэхээ яабаб? Байза даа шамайе хоёр дабхараар лэ хэһээхэ болоо. Нэгэдэхеэр, ажалаа хаяһанайнь, хоёрдохёор, хэлээ хазаһанайнь... Үгы, байза, энэ золигыешни хэһээхын аргагүйл...

Басаган: Юундэ?

Бригадир: Энэ золигойшни эсэгэнь бухгалтер. Нүхэр Дамбые дуудал даа, золигойшни хэлээ өөюулжа ерэтэр трактораарнь үбһэ, һолоомо зөөг.

Басаган: Дамба долоон хоног архидаад, наймадахидаа шал һогтуу Доржын Долгорой газаа унтажа хэвтэхэдэнь, Долгор абгай ойлгонгүй хүнэгтэй угаадаһаяа дээрэнь жархёо юм ха. Нюдэ руунь һан орожо, баһа үбшэн болоод, уянхай юумэ больницада оро[…] нэ һэн.

Бригадир: Үхэмэрэйш[…] гэ тээшээ хоёр нюдэниинь […] хэеэ яагааб, уһан архинша […] Үгы энэмнай нихэдээ юун […] байна гээшэб? Ажалаа хаяа[…] ратай тээшээ зайжа арилшаха[…] хазаха, угаадаһан соо […] Байгтылиш даа... Дальбайһан […] амһар шамайе колхозһоо оро[…] үлдэхэ болоо....

Басаган: Гэртээ арх[…] багадаад, үшөө клуб соо ар[…] болоо.

Бригадир: Үлдэхэ! Ор[…] гүй үлдэхэ!.. (толгойгоо ма[…] Үгы энэ нюхоймни түрүү[…] хүрьгэн гээшэ ха юм. Нүхэр, […] Добдонтой энэ хоёрой орондо […] лэл даа, зүү.

Басаган: Тэрэ Добд[…] сангай зай наймаатай дасан о[…] долоо хоноо...

Бригадир: (хэлэхэ үгэ[…] жо ядан) Зайгуул, зольбо, х[…] наймааша... байза даа... шама[…] рын хорондо гүрмэ яама руу […] хэл аабзаб...

Басаган: Орхигты, т[…] танай һамганай дүүнь ха юм.

Бригадир: Хэн хаанаб... яагааб даа үнөөхи далюу Ара[…] гэргэн... урдань тракторист […]

Басаган: Бимбаадай аб[…]

Бригадир: Теэ-теэ.

Басаган: Бимбаадай пенсидэ гараһаар хоёр жэл б[…]

Бригадир: Фу, шоорт[…], сагаа оложо пенсидэ гараһан […] Зай, тиигээ һаа, тиигээ һаа […] тэрэ Батахайе дуудал даа.

Басаган: Батахай […] наһа бараа хамнай. Юу һурана[…] шэбта.

Бригадир: Сагаа […] юу... наһа бараа?.. Халагни […] Энэ фермынь мал үбһэ тэж[…] Баһал суглаан дээрэ донгодол[…] хэмни гээшэл даа. Халагни хал[…]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Түргэнөөр, һайнаар, гоёор — манай зорилго» гэһэн түрүү бэшэг. «Табан жэлэй дүрбэдэхи жэл» гэһэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Варфоломеевэй бүлэг» — С. Гриневэй статья. «Арадай хинагшадай эдэбхитэйшүүл» гэһэн рубрика доро Г. Субботиной корреспонденци. Б. Оленинэй материал.

Гурбадахи хуудаһанда: Бүхэ арадай ленинскэ музей. ТАСС-ай материалнууд. Эрдэм наукын һонин. Хилын саанаһаа ерэһэн телеграмманууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар».

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 часһаа 18 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13 час 05 минутаһаа «Үбэлэй амаралтын үедэ» гэһэн һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 14 час 10 минутаһаа «Холо, ойрын һониной эстафетэ» гэһэн дамжуулга. 15 часһаа «Түрэһэн үдэрөөртнай» гэһэн дамжуулга. 15 час 30 минутаһаа «Марксизм-ленинизмын философи» шудалагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. (табадахи дамжуулгань). 16 часһаа Майн Ридэй «Сагаан перчатка» гэһэн телевизионно зүжэг. (нэгэдэхи хубинь). 17 часһаа «Час Родины» гэһэн Шэнэ жэлдэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18 часһаа «Кошкин дом», «Остров ошибок» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильм. 19 часһаа «Бидэнэр Спасскһаабди» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан телефильм. 19 час 30 минутаһаа «Москвагай Кремлиин архитектура» гэһэн киноочерк. 20 часһаа Буряадай оперо, баледэй театрай артистнарай концерт.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[…] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[…] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[…] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности […] строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5[…] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [..]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинно[…] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-03303. Зак. № 30.